

SZAKDOLGOZAT

Bodnár Edina

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Károly Róbert Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Pénzügy és számvitel alapképzési szak

A vállalkozás egész tevékenységének értékelése

Belső konzulens:	Dr. Szőke Brigitta
	Egyetemi adjunktus
Belső konzulens intézete/tanszéke:	Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
Készítette:	Bodnár Edina

Gyöngyös
2023

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés	3
2.	Szakirodalom	5
2.1.	Gazdasági elemzés	5
2.1.1.	Mérleg.....	8
2.1.2.	Eredménykimutatás	10
2.1.3.	Kiegészítő melléklet	11
2.1.4.	Üzleti jelentés	13
2.2.	Vagyoni helyzet elemzés	15
2.2.1.	Eszközszerkezeti mutatók.....	15
2.2.2.	Tőkeszerkezeti mutatók.....	16
2.2.3.	Horizontális mutatók	18
2.3.	Pénzügyi helyzet elemzés	19
2.3.1.	Likviditási helyzet értékelése	19
2.3.2.	Adósságállomány mutatói	20
2.3.3.	Cash-flow kimutatás	21
2.4.	Jövedelmezőségi helyzet elemzés.....	22
2.4.1.	Árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók.....	22
2.4.2.	Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók.....	23
2.4.3.	Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók	23
3.	Kutatás és elemzés.....	25
3.1.	Volánbusz Zrt. bemutatása.....	25
3.2.	Vagyoni helyzet elemzés	26
3.2.1.	Eszközök elemzése	27
3.2.2.	Források elemzése	29
3.2.3.	Tőkeszerkezeti mutatók.....	33
3.2.4.	Horizontális mutatók	35
3.3.	Pénzügyi helyzet elemzés	37

3.3.1.	Likviditási helyzet értékelés	37
3.3.2.	Adósságállomány mutatói	39
3.3.3.	Cash-flow kimutatás	40
3.4.	Jövedelmezőségi helyzet elemzés	42
3.4.1.	Árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók.....	42
3.4.2.	Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók.....	44
3.4.3.	Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók	45
4.	Következtetések.....	48
5.	Összefoglalás	50
	Irodalomjegyzék	52
	Mellékletek	55

1. Bevezetés

Szakdolgozatom témája a Volánbusz Zrt. vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetét elemzése három üzleti évre vonatkozóan. Az adatokat a Volánbusz Zrt. 2020.- 2021.- 2022. évi beszámolóiból veszem. Ezen keresztül betekintést nyerhetek abba, hogy az adott vállalat milyen gazdasági helyzetben van.

A beszámoló elemzése rendkívül fontos egy vállalkozás életében. A beszámoló elemzés lehetővé teszi a vállalkozás pénzügyi teljesítményének mélyebb megértését, segít az erősségek és gyengeségek azonosításában, valamint iránymutatást nyújt a jövőbeli stratégiák kialakításához. Az elemzés során kiderül, hogy a vállalkozás mennyire hatékonyan gazdálkodik erőforrásaival, és milyen mértékben képes kielégíteni kötelezettségeit. Továbbá, az elemzés alapján befektetők, hitelintézetek is képet kaphatnak a vállalkozás pénzügyi stabilitásáról és hosszú távú kilátásairól.

Hipotéziseim a következők:

H1. A Volánbusz Zrt. likviditása a vizsgált időszakban (2020-2022) kedvező értékeket mutat.

H2. A befektetett eszközök legnagyobb részét a tárgyi eszközök tették ki. A vizsgált időszakban a befektetett eszközök arányának növekedését a társaság autóbusz beszerzés tette lehetővé.

Hipotéziseim alátámasztása, vagy elvetése mellett további célom még, hogy részletesen bemutassam a vagyoni, pénzügyi valamint jövedelmi helyzet elemzésének fogalomköreit és a kapcsolódó mutatókat. Ezt követően a Volánbusz Zrt. bemutatása majd a tényleges elemzés elvégzése és a következtetések levonása.

Dolgozatom szakirodalom című fejezetében részletes szakirodalmi áttekintést készítek a vállalati beszámolók készítésének céljairól és részeiről. Bemutatásra kerül a Mérleg, Eredménykimutatás, Kiegészítő melléklet és Üzleti jelentés fontossága és tartalma. Ezen túlmenően bemutatásra kerül a vagyoni helyzet elemzéssel kapcsolatos főbb tudnivalók és képletek. Ide értve az eszközszerkezeti-, tőkeszerkezeti-, horizontális mutatók, melyet a későbbiekben alkalmazni fogok az elemzés során. A szakirodalmi rész következő fejezetében kerül bemutatásra a pénzügyi helyzet elemzés és a hozzá kapcsolódó mutatók képleteinek ismertetése, ezen belül a likviditási mutatók, adóságállomány mutatói és a cash flow kimutatás, amelyet szintén használni fogok a kutatás és elemzés fejezetben. A szakirodalmi fejezet utolsó részében ismertetni fogom a jövedelmezőségi helyzet elemzést

azon belül az árbevétel-arányos jövedelmezőségi-, tőkearányos jövedelmezőségi-, eszközarányos jövedelmezőségi mutatókat és képleteiket, amiket a későbbiekben szintén használni fogok.

Dolgozatom kutatás és elemzés című fejezetében részletesen bemutatom a Volánbusz Zrt. történetét és tevékenységi körét. Elemzésem alapját a vállalat beszámolójának adatai adják. Ebben a szakaszban részletesen elemezem a mérleget majd a pénzügyi mutatószámok segítségével átfogó képet alkotok a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetéről. Az elemzés célja, hogy a vállalat gazdasági állapotáról és pénzügyi stabilitására vonatkozó részletes és átfogó képet kapjak.

Dolgozatom következtetések fejezetében az elemzés eredményeiből levont következtetéseket és javaslatokat fogom részletezni. Ebben a részben a korábban felállított hipotéziseket a kutatási eredmények alapján értékelem ki és fogalmazom meg.

A dolgozatom végét egy összefoglaló fejezettel zárom, amiben kiemelem a dolgozat lényeges elemeit.

2. Szakirodalom

A szakirodalmi fejezetben részletesen bemutatásra kerülnek a beszámoló részei: Mérleg, Eredménykimutatás, Kiegészítő melléklet és Üzleti jelentés. Ismertettem a vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzet elemzést, amelyeket a későbbiekben alkalmazni tudok az elemzés résznél.

2.1. Gazdasági elemzés

Az elemzés az emberi gondolkodás alapvető eszköze a világ megismeréséhez és megértéséhez. A jelenségek részeire bontása, a részek megértése, majd a kapott eredményekről következtetéseket vonhatunk le az adott jelenség valódi okairól, és ez alapján döntéseket hozhatunk. A világ megismerése érdekében sajátos elemzési módszerek fejlődtek ki. A matematikai analízis és a kémiai analízis mellett számos más tudományterület is kifejlesztette saját elemzési módszertanát, például műszaki és a humán tudományterületek. A közgazdaságtudományok a matematikai analízis alapjai alapján fejlesztették ki sajátos gazdasági elemzési eszköztárukat.

„A gazdasági elemzés olyan módszer, amely a gazdasági vezetés részére, az elemzés tárgyát képező vállalat, mint gazdasági rendszer elemeinek módszeres vizsgálatával, nélkülözhetetlen információt nyújt a rendszer működéséről, biztosítja a tájékozottságát. Az elemzés ok-feltáró tudomány, a vállalati vezetés döntés-előkészítő és ellenőrző funkcióját támogatja.” (Baranyai et al, 2013,7p.)

Baranyai Zsolt és társai Gazdasági elemzés elméleti jegyzetében leírja, hogy a gazdasági elemzés nélkülözhetetlen információval szolgál a vállalat vezetése számára, melynek célja, hogy feltárja és számszerűsítse a vállalkozás gazdálkodását befolyásoló tényezőket. Ez az információ segíti a vezetést a döntések meghozatalában és a hozott intézkedések hatékonyságának ellenőrzésében. A gazdasági elemzés feladata a gazdasági szereplők hatékonyabb és eredményesebb gazdálkodásának biztosítása. (Baranyai et al, 2013)

Hasonlóan fogalmazza meg a gazdasági elemzés célját és feladatát Dr. Birher Ilona és társai: A vállalkozások tevékenységének gazdasági elemzése című könyvében. Baranyai Zsolt és társai Gazdasági elemzés elméleti jegyzetében az 1. táblázat szerint csoportosítja az elemzés fajtáit.

1. táblázat: Gazdasági elemzés fajtái

(Forrás: Baranyai et al, 2013)

Csoportosítási szempont	Elemzésfajta	Jellemzők
Terjedelem szerint	• átfogó • részleges	• vállalat egészének komplex elemzése • gazdasági rendszer egyes alrendszerének elemzése
Felhasználói adatok milyensége szerint	• műszaki-gazdasági • gazdasági	• számviteli adatok + műszaki paraméterek • csak számviteli adatokra támaszkodva
Időbeni megközelítés szerint	• statikus • dinamikus	egy időpontban a gazdasági rendszer állapotára vonatkozó elemzés időszakban lezajlott folyamatok, időpontok közötti változások elemzése

Dr. Birher Ilona és társai: A vállalkozások tevékenységének gazdasági elemzése című könyve alapján a gazdasági elemzés fajtái:

- Az elemzés időpontját tekintve:
 - vezetői döntéseket előkészítő
 - végrehajtás szakaszában készített
 - időszaki elemzés
- Az elemzés periodicitása alapján
 - periodikusan ismétlődő
 - aperiodikusan jelentkező
 - egyszeri döntéshozókészítő elemzés
- Az elemzés terjedelme szerint:
 - átfogó
 - részleges
- Az elemzés a felhasznált adatok alapján:
 - műszaki-gazdasági
 - gazdasági
- Az elemzés jellege szerint:
 - leíró
 - döntés előkészítő elemzés (Dr. Birher et al, 2006)

A gazdasági elemzés folyamata a következő lépésekből áll:

- Elemzés céljának meghatározása: Probléma megfogalmazása
- Információs adatbázis kialakítása: Az adatbázisnak ellenőrizhetőnek és folyamatosan elérhetőnek kell lennie. Az adatbázis lehet belső vagy külső forrásból származó adatokból.
- Lehetséges közvetlen okok felvázolása: Meg kell határozni a vizsgált jelenség ok-okozati összefüggéseit.
- Elemzés módszerének kiválasztása: A módszert az elemzés célja, a vizsgált terület és az információs adatbázis határozza meg.
- Információk feldolgozása: Ekkor történik meg a konkrét elemzés, az eredmények kiértékelése és validálása. (Baranyai et al, 2013)

A vállalkozás gazdálkodásának elemzése során leggyakrabban a számviteli beszámolókat használják. Ezeket az adatokat felhasználva értékelhetjük a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetét, többek között információt szolgáltat:

- tulajdonosoknak, hogy milyen döntést hoztak a befektetésükről. Információt kapjanak a vállalkozás vagyoni stabilitásáról, a jövedelemtermelő és osztalékkifizető képességéről.
- potenciális befektetőknek, hogy mérlegelni tudjanak a befektetéssel kapcsolatban. A befektetés megtérüléséről, hozamáról és kockázatról valós képet kapjanak
- hitelezőknek, hogy képet kapjanak a hitel és kölcsönnyújtás kockázatáról.
- meglévő és leendő partnereknek, hogy a kapcsolat mennyire lehet biztonságosnak és tartósnak tekinteni.
- környezet számára, hogy képet kapjanak a vállalat imázsáról
- vállalkozás vezetőinek és dolgozóinak, hogy képet kapjanak a vállalkozás stabilitásáról. (Bíró et al, 2016)

A vállalkozások gazdasági elemzéséhez szükséges adatokat a számviteli beszámolók adják. „A beszámoló a vállalkozók éves működéséről, vagyoni, pénzügyi helyzetéről készített írásos jelentés (dokumentáció). Annak valódiságát, megbízhatóságát két hitelesítő okmánnyal kell alátámasztani, és pedig:

- a leltárral, és
- a könyvvizsgálattal.” (Ormos M., 2018)

A vállalkozásoknak minden év végén beszámolót kell készíteniük a működésükről, vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetükről. A beszámolónak teljes és pontos képet kell adnia a vállalkozásról. Éves beszámolót minden kettős könyvvitelt vezető vállalkozásnak készíteni kell. Egyszerűsített éves beszámolót is készíthet a vállalkozás, ha bizonyos feltételeknek

megfelel. A beszámolót az üzleti évről kell készíteni, amely rendszerint 12 hónap és általában megegyezik a naptári évvel. Azonban ha a feltételeknek megfelel a vállalkozás dönthet úgy, hogy az üzleti éve eltér a naptári évtől. Ebben az esetben a vállalkozásnak módosítania kell a létesítő okiratát, és be kell jelentenie a cégbírósághoz. (Ormos M., 2018)

Az éves beszámoló főbb részei:

- Mérleg
- Eredménykimutatás
- Kiegészítő melléklet

Az éves beszámolóval egyidejűleg Üzleti jelentést is kell készíteni, ami nem része a beszámolónak. (Szakács, 2019)

2.1.1. **Mérleg**

„A mérleg olyan kétoldalúkimutatás, amely egy adott időpontra (a forduló napra, amely Magyarországon általában december 31.) vonatkozóan, előírt csoportosításban, értékben mutatja be a vállalkozás eszközeit (aktívait) és forrásait (passzívait).” (Bíró et.al, 2016, 10 p.)

A mérleg a számviteli beszámoló egyik legfontosabb eleme, amely a vállalkozás vagyoni helyzetét mutatja be. A mérleg előírt szerkezetben foglalja össze az eszközöket és forrásokat adott időpontra vonatkozóan. A vállalkozás vagyonát kettős vetületben mutatja, egyrészt az Eszközök (aktívák) formában, amelyek a vállalkozás vagyontárgyainak rendeltetése, és használat alapján betöltött szerepe szerint, másrészt a Források (passzívák) formájában, amely a vagyon eredete alapján csoportosítja. A mérleg összevontan, számviteli törvényben előírt kötött sorrendben mutatja be az eszközöket és forrásokat. A mérleg adatai felhasználhatók a gazdálkodó pénzügyi és vagyoni helyzetének elemzésére, mivel a mérleg a vállalkozás valamennyi eszközeit és forrásait tartalmazza. (Sztanó, 2013)

A mérleg a vállalkozás vagyoni helyzetét egy adott időpontban mutatja, ezt nevezzük a mérleg fordulónapjának. Mivel ez egy adott időpontra mutatja a vállalkozás vagyonát ezért a mérleg egy statikus állapotot mutat. A mérlegben az eszközöket és a forrásokat pénzértékben ezer forintba kerekítve kell megadni, vagy ha mérlegfőösszeg meghaladja a 100 milliárd forintot akkor millió forintba kerekítve. Ezért a vagyonelemeket értékelni kell. (Sztanó, 2013)

A vállalkozás a mérleget két féle képpen készítheti el:

- A változat - kétoldalas forma. Egyik oldalon az eszközöket a másik oldalon a forrásokat tartalmazza, leginkább a vagyon szerkezetet mutatja be. Tehát az eszköz

oldalon a befektetett eszközöket a forgóeszközök követik, a forrás oldalon pedig a saját tőkét az idegen tőke követi.

- B változat- lépcsőzetes forma, az első részben az eszközöket a második pedig a forrásokat tartalmazza.

A mérleget meghatározott sorrend alapján kell kitölteni, mivel a tagolása és felépítése kötött.

Ez attól függ, hogy milyen célra szeretnénk a mérleget használni. A

A mérleg tagolását a számviteli törvény tartalmazza. A mérlegben az eszközoldalon és forrásoldalon két értékoszlopot tartalmaz, a tárgyévi és a tárgyévet megelőző évi adatokat tartalmazza. A mérleg eszköz oldalán található befektetett eszközök, forgóeszközök valamint az aktív időbeli elhatárolásokat. A mérleg forrás oldalán pedig a saját tőke, céltartalékok, kötelezettségek valamint passzív időbeli elhatárolások (Siklósi et al, 2016)

A mérleget több szempont szerint is tudjuk csoportosítani:

- a mérleg készítésének célja szerint:
 - statikus
 - dinamikus
- a mérleg gyakorisága szerint:
 - rendszeresen összeállított
 - eseti mérleg
- a megfigyelési kör terjedelme szerint
 - egyedi
 - összevont (konszern)
- Az információ címzettje szerint:
 - intern
 - extern
- a beszámolási időszakhoz való kapcsolat szerint:
 - nyitómérleg
 - zárómérleg
 - közbenső mérleg (Sztanó, 2013)

Az éves beszámoló mérlege háromfokozatú tagolása:

- mérlegfőcsoport- nagybetűkkel jelöljük
- mérlegcsoport- római számokkal jelöljük
- mérlegtétel (mérlegsor)- arabszámokkal jelöljük. (Sztanó, 2013)

2.1.2. Eredménykimutatás

„Olyan számviteli okmány, amely egy adott időszakra vonatkozóan, előre meghatározott szerkezetben tartalmazza az adózott eredmény levezetését a főbb tényezők bemutatásával. Tartalmazza továbbá az eredmény összetevőit különböző csoportosításban, végül pedig az üzleti év bevételeit és ráfordításait. Az eredménykimutatás a vállalkozó jövedelmi helyzetéről ad tájékoztatást.” (Helgertné, 2019)

A vállalkozások célja, hogy nyereséget érjenek el, vagyis eredményesen gazdálkodjanak. Az eredmény az adott időszak hozamainak és ráfordításainak különbözete. Az eredmény összetevőit az eredménykimutatás mutatja be. Ezért az eredménykimutatás egy olyan számviteli okmány, amely az adott időszak hozamait, ráfordításait és eredményét pénzértékben, megadott szerkezetben mutatja. Az eredménykimutatás a számviteli beszámoló része, amelyet minden kettős könyvvitelt vezető vállalkozásnak össze kell állítania. (Sztanó, 2013)

Az eredménykimutatás egy olyan számviteli kimutatás, amely a vállalkozás mérlegszerinti eredményét (adózás és osztalék kifizetés után) tartalmazza ezer forintban. A bevételeket és ráfordításokat típusuk szerint eredménykategóriákba csoportosítják:

- üzemi (üzleti) tevékenység eredmény: azt mutatja meg, hogy a vállalkozás a saját tevékenységével, például termékeinek vagy szolgáltatásainak értékesítésével mekkora eredményt ért el.
- pénzügyi műveletek eredménye: azt mutatja meg, hogy a vállalkozás a pénzügyi ügyletei révén mennyire volt sikeres.
- szokásos vállalkozási eredmény: egy összesítő eredménykategória, mivel az üzemi (üzleti) tevékenység eredményéből és a pénzügyi műveletek eredményéből számítható ki.
- rendkívüli eredmény: azokat a tételeket foglalja magában, amelyek nem állnak közvetlen kapcsolatban a vállalkozás üzleti tevékenységével.
- adózás előtti eredmény: egy összesítő eredménykategória, amely a szokásos vállalkozási eredményt és a rendkívüli eredményt foglalja magában.
- adózott eredmény: az adózás előtti eredményből maradt összeg, miután az adófizetési kötelezettséget teljesítette a vállalkozás.
- mérleg szerinti eredmény: azt mutatja meg, hogy az üzleti évben a vállalkozás gazdálkodása mennyiben járult hozzá a saját tőke növekedéséhez. Pozitív eredmény esetén megmutatja, hogy a tulajdonosok (osztalék kifizetés után) mekkora összegű

eredményt hagynak a vállalkozónál. Ez növeli a saját tőkét. A negatív mérlegszerinti eredmény pedig a saját tőkét csökkenti. (Takács et al, 2006)

Tájékoztatást ad a piaci szereplőknek a vállalkozás jövedelemteremtő képességéről. Eredmény megállapítását tekintve két szerkezeti eljárásról beszélünk:

- összköltség eljárással és
- forgalmi költség eljárással készült eredménykimutatás.

Az eredménykimutatás dinamikus szemléletű azaz, az adott időszak eredményét mutatja. Az eredménykimutatást a jövedelmeket eredménykategóriák szerint csoportosítja a mérleghez hasonlóan:

- eredménykimutatás- főcsoportok: nagybetűvel jelöljük
- eredménykimutatás- csoportok: római számokkal jelöljük
- eredménykimutatás- tételek, vagy sorok: arab számokkal jelöljük

Az eredmény kimutatás általában három oszlopot tartalmaz:

- előző évi adatok
- előző évek módosításai
- tárgyévi adatok (Sztanó, 2013)

2.1.3. Kiegészítő melléklet

„Azokat az adatokat, szöveges magyarázatokat foglalja magába, amelyek a vállalkozás valós vagyoni, pénzügyi helyzetének, eredménye bemutatásának megítéléséhez szükségesek, és a kívülállók számára is egyértelművé, használhatóvá teszik a mérleg és az eredménykimutatás adatait.” (Helgertné Dr. Szabó, 2019)

A kiegészítő melléklet a beszámoló harmadik része, amely a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének megértéséhez szükséges további információkat tartalmazza. Ezek az információk a mérlegből és az eredménykimutatásból nem olvashatók ki, ezért a kiegészítő mellékletben kerülnek bemutatásra. A kiegészítő mellékletben a sajátos tevékenységgel kapcsolatos információkat is be kell mutatni. (Takács et.al., 2006)

Fontosságát jól szemlélteti a számviteli törvény részlete: *„Ha a kiegészítő mellékletben a vállalkozó nem, vagy nem a valóságnak megfelelően értékel, akkor a könyvvizsgáló az írásbeli jelentésben köteles bemutatni az általa feltárt tényeket és megállapításokat.”* (Sztanó, 2013, 343p)

A kiegészítő melléklet jellemzői:

- tartalmaz mindent, amit a számviteli törvény megkövetel
- érthetővé teszik a közölt tényeket a beszámolóval kapcsolatban

- segítséget nyújt az eszköz- és forrásadatok tartalmi megítéléséhez
- egyértelmű, hogy melyik kapcsolódik az éves beszámoló egészére és melyik tartozik a mérlegtételhez
- rávilágít az üzleti megítélésen alapuló döntések okaira és következményeire
- az előző évekre összehasonlító adatokkal is elősegítik a megértését

A kiegészítő melléklet is ugyanúgy közé kell tenni, mint a mérleget és az eredménykimutatást. Kivéve, ha a számviteli törvény meghatározott feltételek mellett engedményt ad. Ez abban az esetben valósul meg, ha a könyvvizsgáló állásfoglalása szerint a beszámoló mérleg és eredménykimutatása is elegendő képet ad a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről. A kiegészítő mellékletben azokat az adatokat, információkat kell felvenni, amelyeket a számviteli törvény tételesen előír, valamint olyan tételeket amelyek a valós és megbízható kép bemutatásához szükséges. (Sztanó, 2013)

A kiegészítő melléklet tartalma az alábbi négy csoportba sorolható, amelyek egyes részei összefüggnek, de tartalmilag mégis külön egységet jelentenek:

- Általános rész
- Speciális rész
- Tájékoztató rész
- Cash-flow kimutatás (Takács et al, 2006)

Továbbiakban a kiegészítő melléklet részeinek főbb jellemzőiről lesz szó.

Az **általános rész** a beszámoló egészére vonatkozik, és tartalma következő:

- a vállalkozás rövid bemutatása
- a vállalkozás befektetési terve, tevékenységi kör változása
- a vállalkozás piaci pozíciója
- a vállalkozás vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetének bemutatása
- a vállalkozás számviteli politikájának meghatározó elemeinek rövid, tömör ismertetése
- számviteli törvény valamely előírástól való eltérés és hatásának bemutatása.
- számviteli politika változás eredményre gyakorolt hatása. (Sztanó, 2013)

A **specifikus rész** a beszámoló mérleg és eredménykimutatásához kapcsolódik. A mérleghez kapcsolódóan tartalmaznia kell az alkalmazott értékelési eljárásokat, az értékcsökkenés elszámolásának számviteli politikában meghatározott módszerét és elszámolásának gyakoriságát. A kiegészítő mellékletnek tartalmaznia kell:

- a bevételek aktív időbeli elhatárolása
- halasztott ráfordítások és halasztott bevételek

- költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása

A kiegészítő mellékletben be kell mutatni a saját tőke üzleti éven belüli változását, annak okait, különös tekintettel a jegyzett tőke változásaira. Be kell mutatni a nyitó bruttó értéket, záró bruttó értéket, külön az átsorolásokat, halmozott értékcsökkenés nyitóértékét, tárgyév növekedését, csökkenését és záróértékét.

Az eredménykimutatáshoz kapcsolódó kiegészítésben kell bemutatni a kutatás és kísérletfejlesztés tárgyév költségeit. A kiegészítő mellékletnek tartalmaznia kell:

- exportértékesítés árbevételeit
- értékesítés nettó árbevételeit (Sztanó, 2013)

A **tájékoztató rész** minden olyan adatot tartalmaz, amely megbízható és valós kép kialakításához szükséges. A tájékoztató rész összeállításánál a számviteli törvény előírásait kell figyelembe venni. A tájékoztató részben meg kell adni:

- a tárgy évben foglalkoztatottak munkavállalók átlagos statisztikai létszámát
- részvénytársaságnál a kibocsátott részvények számát
- azokat az összegeket, amelyek az értékelés következtében a társasági adó megállapításánál módosító tételt jelent
- rendkívüli bevételek és a rendkívüli ráfordítások társasági adóra gyakorolt számszerűsített hatását. (Sztanó, 2013)

A **cash flow-kimutatás** is össze kell állítani a kiegészítő mellékletben. A cash flow pénzáramlást jelent és azt a célt szolgálja a kiegészítő mellékletben, hogy bemutassa azokat a főbb tényezőket és területeket, amelyekhez az üzleti év gazdasági eseményei során pénzeszközmozgás tartozik. A cash flow-kimutatás bemutatja a pénzeszközök állományainak növekedését és csökkenését. A cash flow három részből áll:

- működési cash flow: üzleti tevékenységgel szorosan összefüggő pénzáramlások
- befektetési cash flow: befektetett eszközök megszerzéséhez illetve eladásához kapcsolódó pénzmozgások
- finanszírozási cash flow: pénzügyi műveletek hatását mutatja be a pénzáramra.

Az egyszerűsített éves beszámolót készítő vállalkozó nem köteles cash flow- kimutatást összeállítani. (Sztanó, 2013)

2.1.4. Üzleti jelentés

Az üzleti jelentés nem rész az éves beszámolónak, de egyidejűleg kell azzal elkészíteni. Az üzleti jelentés szorosan kapcsolódik a kiegészítő melléklet szöveges tartalmához. A számviteli törvény határozza meg az üzleti jelentés tartalmát és célját. „Az üzleti jelentés

célja, hogy az éves beszámoló adatainak értékelésével úgy mutassa be a vállalkozó vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét, az üzletmenetet, a vállalkozó a tevékenysége során felmerülő főbb kockázatokkal és bizonytalanságokkal együtt, hogy ezekről- a múltbeli tény- és a várható jövőbeni adatok alapján- a tényleges körülményeknek megfelelően, megbízható és valós képet adjon.” (Sztanó, 2013; 357p.)

A számviteli törvény szerint az üzleti jelentésnek tartalmaznia kell:

- vállalkozó által folytatott foglalkozáspolitiká
- mérlegforduló napja után bekövetkező lényeges eseményeket
- várható folyamatokat
- kutatás és kísérleti fejlesztés területére
- telephelyek bemutatása (Takács et al, 2006)

Az üzleti jelentést magyarul kell elkészíteni és a vállalkozó által képviselt személy aláírásával. Az üzleti jelentés egy része a törvényben kötelezően előírt tartalomról áll, másrészt a vállalkozó saját döntése alapján meghatározott tartalomról tevődik össze. Ebből az is következik, hogy az üzleti jelentésnek nem lehet kötelezően előírt formája. Tartalmával kapcsolatosan fontos, hogy az elsősorban a tulajdonosok számára adjon információt az üzletvitelről. Valamint fontos követelmény, hogy az üzleti jelentés legyen összhangban az éves beszámoló részével. Az üzleti terv készítésénél ajánlatos a következőkre kitérni:

- a vállalkozás tevékenységének bemutatása, összegző értékelése
- vagyoni helyzet, tulajdonosi szerkezet
- a piaci pozíciók, vevőkapcsolatok aránya
- pénzügyi- finanszírozási helyzetkép
- minőség alakulása
- hatékonyság és jövedelmezőség alakulása
- jelentős kötelezettségek és kockázatok
- gépi kapacitások, azok kihasználásának alakulása
- kutatás-fejlesztés értékelése
- információs és érdekeltségi rendszer
- tulajdonosi kör változásai (Bíró, 2016)

2.2. Vagyoni helyzet elemzés

A vagyoni helyzet elemzésekor a mérleg adatait használjuk. A mutatók többsége megoszlási viszonyszámokat használ, amelyek azt mutatják meg, hogy egy eszköz- vagy forráscsoport milyen arányban képviseli a mérlegfőösszeget vagy a felette lévő főcsoportot. (Takács et al, 2019) Egy vállalkozás vagyoni és pénzügyi helyzetének értékeléséhez és elemzéséhez általában a mérleg tárgyévi és előző évek adatait használjuk. Az elemzés során lehetőség van vertikális és horizontális elemzést végezni a mérleg eszköz- és forrás oldalának adatai alapján. A vertikális elemzésben az elemzési számításokat kizárólag az eszköz vagy a forrás oldal adatai alapján végezzük. Ez segít a vállalkozás pénzügyi szerkezetének és arányainak megismerésében. A horizontális elemzés során mind az eszköz, mind a forrás oldal adatait felhasználjuk a mutatószámok meghatározásához. Az elemzés célja, hogy összevessük a mérleg két oldalának azonos tételét vagy csoportját, és megállapítsuk a változásokat az időbeli összehasonlítás alapján. A vagyoni helyzet elemzéséhez a horizontális elemzés, a tőkeszerkezeti mutatók és az eszközszerkezeti mutatók használhatóak leginkább. Az elemzés segít megérteni a vállalkozás vagyonának szerkezetét és a bekövetkezett változásokat. A vagyonösszetétel vizsgálatával pedig feltérképezhetjük, hogy az egyes eszköz- és forráscsoportok milyen arányban vannak jelen. (Paár et al, 2021):

2.2.1. Eszközszerkezeti mutatók

Az eszközszerkezeti mutatók olyan mutatószámok, amelyeket a mérleg eszköz oldalán található adatok alapján számítunk ki. Ezek a mutatók az eszközállományon belüli arányokat és azok változásait mutatják be. Az ilyen mutatók közé tartoznak például a befektetett eszközök aránya és a forgóeszközök aránya. Ezek az adatok segítenek az vagyoni helyzet elemzésében, valamint az eszközök arányainak értelmezésében. (Bíró, 2016)

A befektetett eszközök aránya azt mutatja meg, hogy a vállalkozásba a befektetett eszközök milyen arányban vannak jelen az összes eszközben. A mutató értékének növekedése az állandó "tőkeelem" arányának növekedését jelzi. A megfelelő értéket nem lehet meghatározni, mivel ez vállalati tevékenységtől függ. A befektetett eszközök aránya kereskedelmi vállalkozásoknál általában alacsonyabb, mint a termelőipari ágazatban. Értékes márkanevre utalhat a befektetett eszközökön belül az immateriális javak magas aránya. A tárgyi eszközök aránya azt mutatja meg, hogy egy vállalatnak a teljes eszközállományából mekkora rész képezi a termelési folyamatban használt eszközök (ingatlanok, gépek, járművek). Ez az arány információt ad a vállalat termelési kapacitásáról,

azaz arról, hogy milyen mennyiségű terméket vagy szolgáltatást képes előállítani. A befektetett pénzügyi eszközök megoszlása azt mutatja meg, hogy egy vállalat milyen mértékben fektet be más vállalkozásokba, illetve egyéb pénzügyi eszközökbe (értékpapír, bankbetétek, adott kölcsönök). Ez az arány információt ad a vállalat befektetési stratégiájáról. (Takács, 2021)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Befektetett eszközök aránya (\%)} = \frac{\text{Befektetett eszközök}}{\text{Eszközök összesen}} * 100$$

A befektetett eszközök komplementere a forgóeszközök aránya, amely az egy évnél rövidebb ideig birtokolt eszközök részarányát mutatja. A forgóeszközök aránya azt mutatja meg, hogy a forgó eszközök milyen arányban vannak az összes eszközben. A forgóeszközök arányának növekedése akkor tekinthető pozitívnak, ha az az eszközök beszerzéséből ered, amelyek javítják a vállalkozás rugalmasságát és az alkalmazkodási képességét a termelési környezethez és az külső igényekhez. A forgóeszközök között legnagyobb arányban a készletek és a követelések vannak, legkisebb arányban pedig a forgatási célú értékpapírok és a pénzeszközök. (Takács, 2021)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Forgóeszközök aránya (\%)} = \frac{\text{Forgóeszközök értéke}}{\text{Eszközök összesen}} * 100$$

2.2.2. Tőkeszerkezeti mutatók

A mérleg forrásoldalának vizsgálatával a tőkeszerkezetről kaphatunk képet. A vállalkozás vagyoni helyzet elemzésére leginkább a tőkeszerkezeti mutatók a legalkalmasabbak. Ezek a mutatószámok segítenek megérteni, hogy a vállalkozás milyen mértékben támaszkodik saját és idegen forrásokra. (Bíró, 2016)

A tőkeerősség vagy más néven a tőkeellátottság mutatónál a saját tőkét viszonyítja az összeforráshoz. Ez a mutató százalékos formában mutatja a saját források arányát. Kedvezőnek tekinthető számunkra a mutató növekedése. A mutató értéke általánosságban véve, akkor kedvező számunkra, ha az értéke nagyobb, mint 30%. Viszont ez függ a vállalkozás tevékenységének jellegétől. Általában minden vállalkozásnál van kötelezettség (hitelek, szállítói tartozások) ezért a 100%-os érték nehezen képzelhető el. (Bíró, 2016)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$Tőkeerősség = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Összes forrás}} \times 100$$

A saját tőke növekedését jelző mutatószámok alkalmazhatóak a vállalkozás vagyongyarapításának vizsgálatához. Ezek a mutatószámok azt fejezik ki, hogy milyen arányban nőtt a vállalkozás saját tőkéje a befizetett jegyzett tőke és a működési évek során keletkezett (felhalmozódott) tőke tárgy évi új elemeihez viszonyítva. (Hágen et al, 2017)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Saját tőke növekedés} = \frac{\text{Mérleg szerinti eredmény}}{\text{Saját tőke}} \times 100$$

A tőkegyarapodás azt fejezi ki, hogy a vállalkozási tevékenység eredményességétől függően milyen mértékben nőtt a jegyzett tőke. A mutató értékének növekedése kedvezőnek tekinthető, azonban értékelésekor fontos figyelembe venni a rövid távú tulajdonosi érdekeltiséghez kapcsolódó osztalékresztletfizetés nagyságrendjét is. (Hágen et al, 2017)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$Tőkegyarapodás = \frac{\text{Mérleg szerinti eredmény}}{\text{Jegyzett tőke}} \times 100$$

A saját tőke/jegyzett tőke mutatószám a jegyzett tőkében történő változást mutatja. Azt jelzi, hogy milyen változás történt a saját tőke arányában. Azonban a jegyzett tőke alakulásában fontos szerepet játszanak a tőketartalékok, eredménytartalékok, értékelési tartalékok, valamint az előző években keletkezett adózott eredmény és az áthozott veszteség. Ha 100% alá esik a mutató értéke, akkor a vállalkozás vagyon vesztését jelzi számunka az induló vagyonhoz képest. (Takács, 2021)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Saját tőke/ jegyzett tőke} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Jegyzett tőke}} \times 100$$

A kötelezettségek aránya mutató a rövid-, hosszú lejáratú kötelezettségek és a hátrasorolt kötelezettségek (tartozások) arányát vetíti az összes forráshoz, tehát értékeli az idegen tőke alakulását. Kedvezőtlen számunkra, ha az értéke nagyobb, mint 70 % (Bíró, 2016)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Kötelezettségek aránya} = \frac{\text{Kötelezettségek}}{\text{Összes forrás}} \times 100$$

A céltartalékok aránya mutató kifejezi, hogy milyen arányban vannak jelen a vállalkozásban felmerülő jövőbeli költségek és várható kötelezettségek a céltartalékokban. Ez a mutató segít megérteni, hogy mennyire megfelelően készül fel a vállalkozás a jövőbeli pénzügyi kötelezettségek kezelésére. (Bíró, 2016)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Céltartalékok aránya} = \frac{\text{Céltartalék várható vesztesége}}{\text{Követelések (vevő)}} \times 100$$

2.2.3. Horizontális mutatók

Az első horizontális mutató a befektetett eszközök fedezete, és két különböző módon határozható meg. Ez a mutató nemcsak az eszköz- vagy forrásoldalra támaszkodik, hanem összehasonlítja a mérleg két oldalának egyes csoportjait vagy tételeit. Az értékelés során fontos figyelembe venni, hogy a források lejáratát összhangban legyen az eszközök megtérülésével. Ez azt jelenti, hogy a tartósan lekötött eszközök finanszírozására tartós forrásokat kell felhasználnunk. A mutató értéke kedvező számunkra, ha 100% közeli vagy a feletti. (Hágen et al, 2017)

Befektetett eszközök fedezete I. mutatónál a saját tőkét viszonyítjuk a befektetett eszközökhöz.

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Befektetett eszközök fedezete I.} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Befektetett eszközök}} \times 100$$

Következő horizontális mutató befektetett eszközök fedezete II. Ebben az esetben azt vizsgáljuk, hogy a vállalkozásban tartósan rendelkezésre álló források, vagyis a saját tőke és a hosszú lejáratú kötelezettségek milyen arányban fedezik a befektetett eszközöket. (Takács, 2009)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Befektetett eszközök fedezete II.} = \frac{\text{Saját tőke} + \text{H. lej. köt}}{\text{Befektetett eszközök}} \times 100$$

2.3. Pénzügyi helyzet elemzés

A vállalkozás pénzügyi helyzetét általában két időhorizonton vizsgáljuk:

- rövid távon a likviditást mérő mutatókat használjuk. Az 1 évnél rövidebb időszakban történő elemzéshez.
- hosszú távon az adósságállomány mutatókat szokás vizsgálni. Az 1 évnél hosszabb időtávú elemzéshez.

Általában mindkét csoport esetében horizontális típusú mutatókat alkalmazunk, vagyis a mérleg eszköz és forrás oldaláról is bevonjuk a különböző csoportokat és tételeket. Emellett a mérlegtételeken túl az eredménykimutatás egyes elemeit is figyelembe vehetjük a pénzügyi helyzet elemzésekor, és a cash flow kimutatás adatainak vizsgálata is számos fontos információt nyújthat a vizsgált kérdésekről. (Paár et al, 2021)

A pénzügyi helyzet elemzésére a likviditási mutatókat és az adósságállomány mutatókat használjuk, valamint az eszköz állományváltozást bemutató cash- flow kimutatást.

2.3.1. Likviditási helyzet értékelése

A vállalat képességét arra, hogy rövid lejáratú kötelezettségeinek eleget tudjon tenni, a likviditási mutatók mérésével értékeljük, amelyeket a mérlegből származtatunk. A fizetőkészség és fizetőképesség megőrzése minden vállalat számára kulcsfontosságú.

A vállalat forgótőkével való ellátottságát nemcsak a vállalaton belül, hanem a vállalat külső kockázata szempontjából is fontos. Ebben az értelemben a kockázat azt jelenti, hogy a vállalat finanszírozási nehézségekkel szembesülhet, például képtelen lehet időben teljesíteni a fizetési kötelezettségeket. A nagyobb forgótőkével rendelkező vállalat nagyobb valószínűséggel képes eleget tenni a rövid lejáratú kötelezettségeknek. (Ulbert et al, 2018)

Likviditási ráta, vagy más néven Likviditási mutató I. a legáltalánosabb likviditási mutató. A forgóeszközök és a rövid lejáratú kötelezettségek arányát fejezi ki. A hatékony forgótőke-gazdálkodás alapvetően azt jelenti, hogy a forgóeszközök mindenkor képesek fedezni a rövid távú kötelezettségeket. A mutató értéke akkor megfelelő, ha egynél magasabb. Ugyanakkor a forgóeszközök között különböző likviditású tételek találhatók, és azok alaposabb vizsgálatával szűkített likviditási mutatókat is kialakíthatunk. (Takács, 2021)

Forrás: (Charles H, 2012) alapján saját szerkesztés

$$\text{Likviditási mutató} = \frac{\text{Forgó eszközök}}{\text{Rövid lej. köt.}}$$

A likviditási gyors ráta, vagy likviditási mutató II. mutatónál a forgóeszközökből kivesszük a készletet és a rövid lejáratú kötelezettségekhez viszonyítjuk. A likviditási gyorsráta akkor alkalmazható, amikor meg akarjuk tudni, hogy a vállalat eszközeit mennyire könnyen tudjuk pénzzé tenni a rövid lejáratú kötelezettségek fedezéséhez. Ez a mutató, akkor fontos, ha a készletek forgási sebessége alacsony, vagy ha a készletek jelentős részét nehezen lehet értékesíteni. Jó üzletmenetű társaságoknál nem feltétlenül szükséges, hogy a mutató értéke 1 fölött legyen. Azonban, ha készletértékesítési problémák merülnek fel, lehet, hogy a magasabb likviditású eszközök önmagukban fedezetet nyújtanak a kötelezettségekre. (Vasné, 2010)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Likviditási gyors ráta} = \frac{\text{Forgó eszközök} - \text{Készletek}}{\text{Rövid lej. köt.}} \times 100$$

2.3.2. Adósságállomány mutatói

Amikor a pénzügyi helyzetet elemezzük, fontos figyelembe venni a vállalkozás hosszú távú fizetőképességét is. Ezt a szempontot szem előtt tartva az adósságállomány alapos vizsgálata kiemelten fontos. Az adósságállomány elemzése a vállalat hosszú 1 éven túl esedékes kötelezettségeinek vizsgálatával foglalkozik. Az adósságállomány mutatóinak célja, hogy feltárják, milyen arányban vannak jelen hosszú lejáratú kötelezettségek (pl. hitelek, kölcsönök) a finanszírozási szerkezetben, valamint hogy ezeket a tételeket mire használják. (Paár, 2021)

Adósságállomány aránya mutató a tőkestruktúrán belül a saját és az idegen tőke részarányát vizsgálja. Ez a mutató akkor tekinthető elfogadhatónak, ha értéke 60% alatti. (Bíró, 2016)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Adósságállomány aránya} = \frac{\text{adósságállomány}}{\text{a. állomány} + \text{saját tőke}} \times 100$$

Az adósságszolgálati fedezet mutatója a pénzügyi helyzet értékelésének hasznos eszköze az arányok vizsgálata mellett. Azt mutatja, hogy a tárgyévben elért, amortizációs költségek nélküli számveteli eredmény hányszorosan fedezi az adósságállomány 1 éven belül esedékessé váló törlesztőrészeit. Minél magasabb a mutató értéke, annál biztosabbnak lehetünk a vállalkozás pénzügyi-eladósodottság. A mutató biztonsági szintje 1,3 vagy ennél magasabb érték. (Takács, 2021)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

Adósságszolgálati fedezet mutatója

$$= \frac{\text{Mérleg szeriti eredmény} + \text{Értékcsökkenési leírás}}{\text{Hosszú lejáratú kötelezettség esedékes törlesztő részletei}}$$

2.3.3. Cash-flow kimutatás

Ahogy a mérleg és az eredménykimutatás hasznos alapot biztosít a mutatószámok kialakításához, úgy az üzleti tevékenység és pénzügyi helyzet értékelésére is szolgál.

A dinamikus likviditási mutató az operatív cash flow és a rövid lejáratú kötelezettségek átlagos állományának arányát fejezi ki. A Dinamikus likviditási mutató a statikus likviditási mutatók és a likviditási ráta kiegészítéseként szolgál, és segít megérteni a rövid távú likviditás értékeléséhez. Amikor ezt a mutatót számoljuk, fontos, hogy gondoskodjunk a rövid lejáratú kötelezettségek átlagos állományának pontos meghatározásáról, hogy a mutató időszaki jellege érvényesüljön. Ha részletes adatok nem állnak rendelkezésre, akkor a beszámoló mérlegében szereplő rövid lejáratú kötelezettségek előző és vizsgált évinek adataiból számolt egyszerű számtani átlag is alkalmazható a mutató számításakor. (Hágen et al, 2017.)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Dinamikus likviditási mutató} = \frac{\text{Operatív cash} - \text{flow}}{\text{Rövid lejáratú kötelezettség átlagos aránya}}$$

A cash-flow kimutatás adatainak elemzésével meghatározható, hogy van-e szükség külső finanszírozási forrásokra a befektetésekhez. Ezt a befektetési-finanszírozási mutató százalékos értékben fejezi ki, és információt nyújt ezen a téren. A mutató értéke azt mutatja meg, hogy a vállalkozás az adott időszakban milyen mértékben tudja a folyamatos működésből származó pénzeszközökkel fedezni a befektetésekhez szükséges pénzzükségletet. (Hágen et al, 2017.)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Befektetés} - \text{finanszírozási mutató} = \frac{\text{Operatív cash} - \text{flow}}{\text{Befektetési pénzzükséglete}}$$

2.4. Jövedelmezőségi helyzet elemzés

A jövedelmezőség azt mutatja meg, hogy egy vállalat milyen hatékonyan használja fel az eszközeit és a forrásokat a nyereség termelésére. A jövedelmezőségi mutatókat az eredménykimutatás és a mérleg adatai alapján számítják ki. A jövedelmezőségi mutatók fontosak a vállalat tulajdonosai, befektetői és hitelezői számára, mivel ezek a mutatók segítenek értékelni a vállalat pénzügyi teljesítményét. (Weiser, 2008)

„Egy vállalkozás gazdálkodása akkor jövedelmező, ha egy bizonyos időtartamot (pl. év) vizsgálva az értékesítés nettó árbevétele, az egyéb, valamint a pénzügyi bevételei meghaladják az értékesítés költségeit és ráfordításait, így az adózás előtti eredménye pozitív.” (Zéman et al, 2017)

A jövedelmezőség értéke százalékba, vagy forintba van kifejezve. A százalékos mutató azt jelenti, hogy az erőforrások mekkora százalékos nyereséget termeltek. Ha értéket adunk meg, akkor azt fejezi ki, hogy az erőforrások 1 forintjából mennyi nyereség keletkezik. Az érték alapú mutató számításakor általában célszerű a jövedelmezőséget a vetítési alap 100 forintjára vonatkoztatni. (Zéman et al, 2017)

2.4.1. Árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók

Az "árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutató" egy olyan mutatószám, amely az árbevételhez viszonyítva mutatja meg egy vállalkozás jövedelmezőségét vagy hatékonyságát. Az az árbevétel arányos üzleti eredménynél üzemi (üzleti) tevékenység eredményt viszonyítjuk az értékesítés nettó árbevételét és az egyéb bevételekkel összegéhez. A mutató százalékban kifejezve azt jelzi, hogy az értékesítés nettó árbevétele hány százalékos nyereséget eredményezett, míg 100 Ft-os nagyságrendben azt mutatja, hogy az árbevétel minden 100 Ft-jára hány forint nyereség jutott. (Zéman et al, 2019)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

Árbevétel arányos üzleti eredmény

$$= \frac{\text{Üzemi (Üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Értékesítés nettó árbev. + egyéb bevételek}} \times 100$$

Az árbevétel arányos szokásos vállalkozási eredményét viszonyítjuk az értékesítés nettó árbevételét, valamint az egyéb és pénzügyi műveletek bevételeinek összegéhez.

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

Árbevétel arányos szokásos vállalkozási eredmény

$$= \frac{\text{Szokásos vállalkozási eredmény}}{\text{Értékesítés nettó árbev.} + \text{egyéb bev.} + \text{p. m. bev}} \times 100$$

2.4.2. Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók

A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók olyan pénzügyi mutatószámok, amelyek azt mutatják meg, hogy a vállalkozás mennyi nyereséget képes elérni a saját tőkéjének segítségével. Ezek a mutatószámok az üzleti teljesítmény és a tőkehatékonyság mértékét jelzik. A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók segítségével megvizsgálható, hogy mennyire hatékonyan használja fel a vállalkozás a saját tőkéjét a nyereségtermelésben.

A Tőkearányos üzleti eredmény arra ad választ, hogy a vállalkozás a vizsgáltidőszakban a saját tőke egységével mekkora jövedelmet, eredményt ért el. (Hágen et al, 2017.)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Tőkearányos üzleti eredmény} = \frac{\text{Üzemi (Üzleti) tevékenység eredménye}}{\text{Saját tőke}} \times 100$$

A return on equity (ROE) az egyik alapvető vállalatértékelési mutató, amely azt mutatja, milyen hatékonyan használja fel a vállalkozás a tulajdonosi tőkét. (Richard et al, 2019)

A tőkearányos jövedelmezőségi mutató egyszerre mutatja a tőkemegtérülést és a menedzseri érdekeltiséget. Emellett utal az osztalékfizetésre is, mivel az adózott eredményből és az eredménytartalékból lehet osztalékot kifizetni meghatározott szabályok alapján. (Paár et al, 2021)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Tőkearányos adózott eredmény (ROE)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Saját tőke}} \times 100$$

2.4.3. Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók

Az eszközarányos jövedelmezőségi mutatók pénzügyi mutatószámok, amelyek a vállalkozás jövedelmezőségét és hatékonyságát mérik az összes eszközhöz viszonyítva. (Fridson et al, 2011) Az eszközarányos adózás előtti eredmény azt mutatja, hogy az eszközök mennyi

jövedelmet termelnek egy adott időszakban, és ha a vállalkozás fejlődik, a mutató folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Ez a mutatószám nemzetközi szinten is elismert és gyakran alkalmazott a vállalatok teljesítményének értékelésében. (Zéman et al, 2019)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA)} = \frac{\text{Adózás előtti eredmény}}{\text{Eszközök összesen}} \times 100$$

A beruházásarányos adózott eredmény azt fejezi ki, hogy a tárgyévi adózott eredmény milyen része térül meg az eszközök között. Ez a mutató, nemzetközi szinten ismert és elterjedt. A ROI mutató részben a vállalkozás jövedelmezőségét, részben pedig az eszközök forgási sebességét befolyásolja. (Kotler et al, 2015)

Forrás: (Hágen et al, 2017.) alapján saját szerkesztés

$$\text{Beruházásarányos adózott eredmény (ROI)} = \frac{\text{Adózott eredmény}}{\text{Eszközök összesen}} \times 100$$

3. Kutatás és elemzés

A szakdolgozatomban a Volánbusz Zrt. vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét elemzem, 3 évre visszamenőleg. Ehhez a kiegészítő mellékletek adatait használom fel, amelyek a 2020 és 2022 közötti időszakot ölelik fel. Az elemzéshez a megfelelő mutatókat és vizsgálati módszereket alkalmazom, amelyek elméleti háttérét a "Szakirodalom" fejezetben részleteztem. Először bemutatásra kerül a Volánbusz Zrt, majd a különböző mutatószámok alapján bemutatom a társaság vagyoni, pénzügyi ¹ és jövedelmezőségi helyzetét, és ismertetem, hogy az adott mutatószámok változásában milyen gazdasági esemény állhat.

3.1. Volánbusz Zrt. bemutatása

A Volánbusz Zrt. múltja egészen 1927.-ig nyúlik vissza, ekkor alapították meg a Társaság jogelődjét. Az első országos vonallal rendelkező személyszállítási és áru fuvarozási céget a MÁV alapította Magyar Vasutak Autóközlekedési Részvénytársaság néven, ami elsősorban a vasúti hálózathoz kapcsolódott. 1934-ben a legnagyobb közúti közlekedési vállalata lett mivel átvett 43 db autóbust a postától. 1935-ben a MAVART átalakult a Magyar Államvasutak Közúti Gépkocsi Üzemévé ekkor már 224 útvonalon autóbusz közlekedett. A II. világháború után 1948-ban átalakították a teljes autóbusz közlekedést ennek hatására létrejött a MÁVAUT Autóközlekedési Nemzeti Vállalat és a Teherfuvarozási Nemzeti Vállalat (TEFU). 1953-ban a MÁVAUT-ot és a TEFU-t szétszították teher- és személyszállítási foglalkozó autóközlekedési vállalatokra. 1961-ben, egy megye, egy vállalat'' alapon 18 megyei Autóközlekedési vállalat jött létre, kivéve Budapesten ahol egy teherfuvarozással foglalkozó TEFU és személyszállítással foglalkozó MÁVAUT jött létre. Ennek hatására kezdték el fejleszteni az autóbuszos közlekedést és az alacsony kihasználtságú vasúti vonalak átadása az autóbuszos közlekedésnek. 1970-ben létrehozták a VOLÁN TRÖSZT-öt, és az 1-24-ig számozott Volán társaságokat. 1984-től megalapították a gazdaságilag teljesen önálló Volán társaságokat, ekkortól kezdték el használni a manapság is ismert Volánbusz nevet. A Volánbuszt 1992-ben alakították részvénytársasággá. (Kameniczky et al, 2017)

2015. január 1-jétől a 24 volán társaságot 7 regionális vállalattá egyesítették, így létrejött hat Közlekedési Központ és a Pest megyei Volánbusz. 2019 októberében a hat közlekedési vállalatot beolvadt a Volánbusz Zrt.-be. 2020. július 15-étől újabb változás történt a Volánbusz életében a MÁV Magyar Államvasutak Zrt. kezdte el birtokolni a cég tulajdonosi jogait, majd 2021. január 1-jétől pedig tulajdonosává vált. ¹

¹ <https://www.volanbusz.hu/hu/volanbusz/bemutakozas>

A Volánbusz Zrt. alap tevékenysége a menetrend szerinti autóbusz-közlekedési közszolgáltatás ellátása. A Volánbusz Zrt. kiegészítő melléklete alapján a fő tevékenységek az alábbiak:

- „*Belföldi helyközi, távolsági menetrend szerinti személyszállítás,*
- *Fővárosi elővárosi (agglomerációs) helyközi menetrend szerinti személyszállítás,*
- *Helyi menetrend szerinti személyszállítás.*”²

A Volánbusz alaptevékenységéhez hozzátartozó egyéb tevékenységek a Volánbusz kiegészítő melléklete alapján az alábbiak:

- „*Nemzetközi menetrend szerinti személyszállítás,*
- *Szerződéses és külön célú menetrend szerinti személyszállítás,*
- *Különjáratok személyszállítása,*
- *Anyag- és alkatrészértékesítés,*
- *Járműjavítás,*
- *Helyiség bérbeadás,*
- *Jármű bérbeadás,*
- *Üzemanyag értékesítés.*”²

A Volánbusz Zrt. Magyarország legnagyobb busztársasága, amely országos szinten biztosítja az utazást a vármegyeszékhelyek, a legfontosabb régiók és kirándulóközpontok között. A cég járatai a fővárosba is biztosítják az eljutási lehetőséget. Napi rendszeres eljutási lehetőséget biztosítanak munkába, iskolába és a létfontosságú intézményekhez. A Volánbusz Zrt. helyközi szolgáltatása Magyarország 3155 településéből 3144-et érint, a helyi közlekedést pedig hazánk 62 településén biztosítja. A cég évtizedek óta közlekedtet menetrend szerinti nemzetközi járatokat is.

Évi több mint 17 millió járaton csaknem 450 millió kilométer megtételével mintegy 540 millió utast szállítanak, országos szinten csaknem 6000 darab járművel. A Volánbusz Zrt. mintegy 17 és fél ezer munkavállalót foglalkoztat, köztük megközelítőleg 10 és fél ezer autóbusz-vezetőt.

3.2. Vagyoni helyzet elemzés

A vállalkozás tevékenységének komplex elemzéséhez fontos információként kapcsolódik, hogy a Volánbusz Zrt. könyvvizetésének módja a kettős könyvvitel. Az éves beszámolójukat december 31-i fordulónappal készítik, az ehhez kapcsolódó eredménykimutatást pedig összköltségeljárással állítják össze.

² Volánbusz Zrt. Kiegészítő melléklete (2021)

Dolgozatom Szakirodalom című fejezetében felsorakoztattam azokat a mutatószámokat, melyek alapján vizsgálni fogom a vállalat vagyoni helyzetét 2020-2022 évekre vonatkozóan. Az elemzéshez felhasznált adatokat biztosító eredménykimutatás illetve mérleg a dolgozatom mellékletében megtalálható. **(1. melléklet, 2. melléklet, 3. melléklet)**

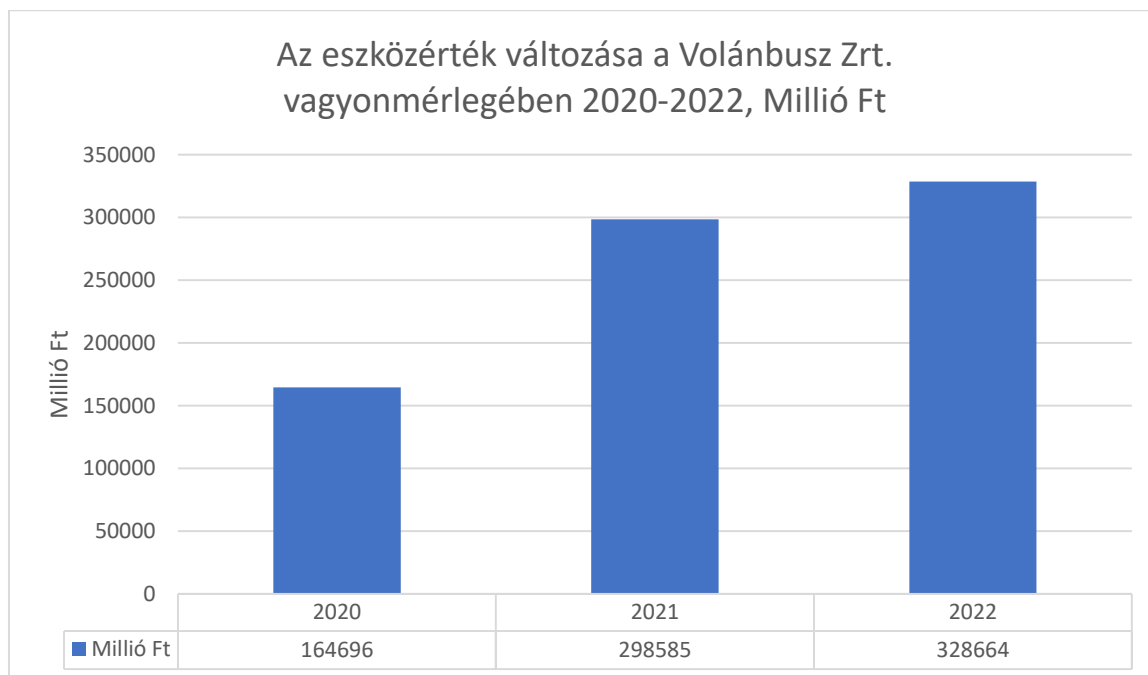
3.2.1. Eszközök elemzése

Az eszközök a vállalkozó eszközeinek konkrét megjelenési formája: befektetett eszközök, forgó eszközök és ide soroljuk az aktív időbeli elhatárolásokat is.

A mérlegben szereplő számadatok sokat elárulnak az eszközök alakulásáról. A Volánbusz mérlegének eszközérték változását a **1. ábrán** lehet megfigyelni. Megállapíthatjuk, hogy a cég eszközeinek összértéke 2020. évről 2021 évre mintegy 81,29 %-kal több mint 133 889 000 000 Ft-tal növekedett. Továbbá 2020 évről 2022. évre mintegy 99,55 %-kal több mint 328 664 000 000 Ft-ra nőtt. A növekedés többnyire a befektetett eszközök változásával magyarázható.

1. ábra: Eszközérték változása a volánbusz Zrt. vagyonmérlegében

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

A **2. táblázatról** leolvasható a Volánbusz Zrt. mérleg eszköz oldalának belsejszerkezetének alakulása. A befektetett eszközök értéke 2021-ben több mint 94 989 000 000 ft-tal nőtt a bázis évhez képest.

A forgó eszközök értéke 2020. évről 2021. évre 21,76 %-kal növekedett, 2022-re pedig további 18,13%-kal növekedett 2021. évhez képest.

Az aktív időbeli elhatárolások bevételek és ráfordítások időbeli elhatárolásából állt mind a 3 vizsgált évben. 2020. évhez képest 2021. évben a bevételek elhatárolása 13 471 000 000 Ft-tal, a költségek elhatárolása 160 000 000 Ft-tal növekedett, és 2022. évben a bevételek elhatárolása 6 956 000 000 Ft-tal, a költségek elhatárolása 299 000 000 Ft-tal növekedett. Míg 2021. évhez képest 2022. évben a bevételek elhatárolása 6 515 000 000 Ft-tal csökkent, a költségek elhatárolása 139 000 000 Ft-tal növekedett.

2. táblázat: Eszközök összetételének alakulása 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

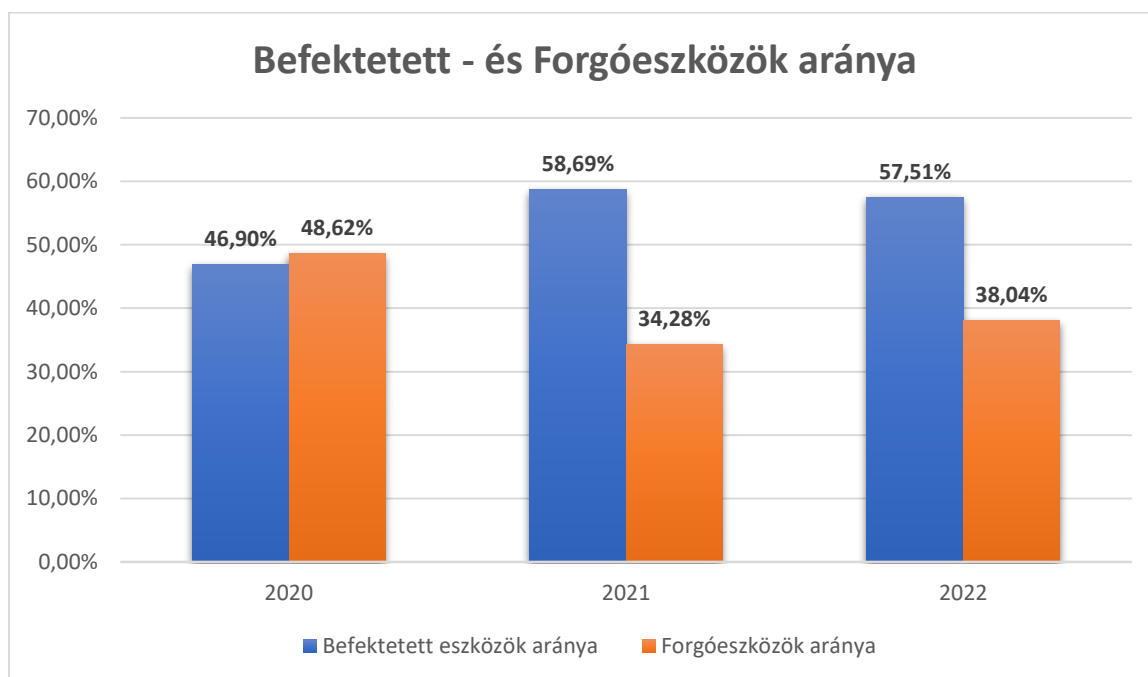
Tételsor elnevezése		2020		2021		2022	
		M Ft	%	M Ft	%	M Ft	%
	Eszközök (aktívák)						
A	BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	77 250	46,90 %	175 239	58,69 %	189 028	57,51 %
I.	IMMATERIÁLIS JAVAK	540	0,33 %	588	0,20 %	818	0,25 %
II.	TÁRGYI ESZKÖZÖK	75 087	45,59 %	173 511	58,11 %	187 385	57,01 %
III.	BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	1623	0,99 %	1140	0,38 %	825	0,25 %
B	FORGÓESZKÖZÖK	80075	48,62 %	102 344	34,28 %	125010	38,04 %
I.	KÉSZLETEK	7 107	4,32 %	6 951	2,33 %	7 251	2,21 %
II.	KÖVETELÉSEK	12 524	7,60 %	16 617	5,57 %	73 328	22,31 %
III.	ÉRTÉKPAPÍROK	0	0 %	0	0 %	0	0 %
IV.	PÉNZESZKÖZÖK	60 444	36,70 %	78 776	26,38 %	44 431	13,52 %
C	AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	7 371	4,48 %	21 002	7,03 %	14 626	4,45 %
ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN		164696	100%	298585	100 %	328664	100%

A 2. ábrából könnyen leolvasható, hogy 2020-ban a vállalat befektetett eszközeinek 46,9%-át tárgyi eszközök, például műszaki berendezések, gépek és járművek tették ki. Ugyanebben az évben a forgóeszközök, különösen a pénzeszközök, a vállalat eszközeinek 48,62%-át képviselték. 2021-ben a befektetett eszközök aránya nőtt, elérve az eszközök 58,69%-át, míg a forgóeszközök részesedése csökkent, csupán a vállalat eszközeinek 34,28%-át tették ki. 2022-ben a tendencia folytatódott, a befektetett eszközök aránya 57,51%, míg a forgóeszközöké 38,04%. Ebben az időszakban a tárgyi eszközök közül főként műszaki berendezések, gépek és járművek szerepeltek. A forgóeszközök esetében 2020-ban főként pénzeszközök, míg 2021-ben és 2022-ben főként követelések alkották az eszközök jelentős részét.

A befektetett eszközök legnagyobb részét a tárgyi eszközök tették ki. A befektetett eszközök arányának növekedését a társaság autóbusz beszerzés tette lehetővé. 2020-ban társaság tevékenységéből adódóan a tárgyi eszközökön belül 38 034 000 000 Ft-ot az autóbuszok tették ki, amely 2021-ben 136 865 000 000 Ft-ra növekedett, 2022-re a tárgyi eszközök 71,82%-át 134 571 000 000 Ft könyv szerinti értéken az autóbuszok adják. Ennek csökkenését a társaságnál történt autóbusz selejtezés és értékcsökkenés okozta.

2. ábra: Befektetett – és forgóeszközök aránya

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

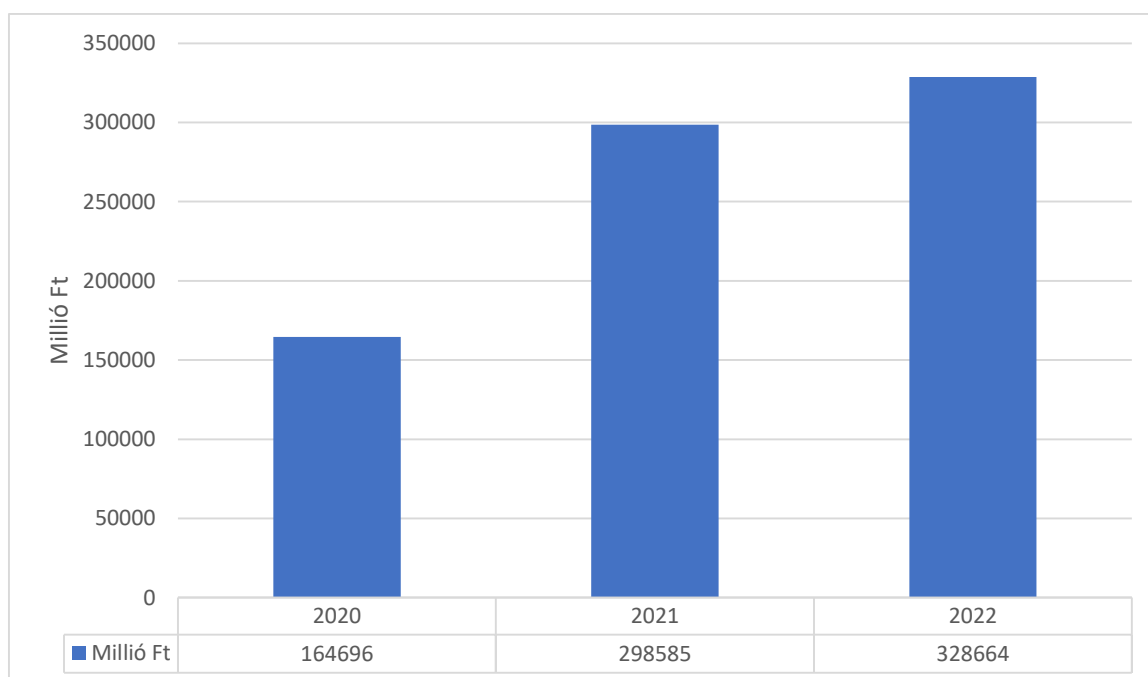
3.2.2. Források elemzése

A forrás az eszközök eredetét, származását mutatja. A források elemzése során választ kapunk arra, hogy az eszközök működtetését milyen mértékben fedezik saját forrásból és kölcsöntőkéből. Minél alacsonyabb a kötelezettségek értéke, annál nagyobb a pénzügyi önállósága a társaságnak.

A vállalat forrásainak összértéke 2020. évről 2021 évre mintegy 81,29 %-kal több mint 298 585 000 000 Ft-ra növekedett. Továbbá 2020 évről 2022. évre mintegy 99,55 %-kal több mint 328 664 000 000 Ft-ra nőtt. Ezt a folyamatos növekedést a **3. ábrán** figyelhető meg.

3. ábra: Forrásérték változása a Volánbusz Zrt. vagyonszerkezetében

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

A Volánbusz Zrt. mérleg forrás összetételét a **3. táblázat** tartalmazza. A Volánbusz Zrt. mérlegének elemzése során észrevehető, hogy a vállalat saját tőkéje dinamikusan nőtt az évek alatt. Ezt a növekedést százalékos értékekben kifejezve, 2020. évről 2021. évre 22,44%-os növekedést tapasztalunk, 2021 évről 2022. évre a saját tőke további 3,5%-kal nőtt. Ami az arányokat illeti, 2020-ban a saját tőke az összes forrás 74,97%-át képviselte. Ez azt jelenti, hogy a vállalat jelentős részben saját tőkéből finanszírozta tevékenységét. Azonban észrevehető, hogy az évek során ez az arány csökkent. 2021-re már csak a források 50,60%-át tette ki, és 2022-re ez az arány tovább csökkent, mindössze 47,61%-ra.

A Volánbusz Zrt. jegyzett tőkéje mind a három évben változatlanul 82 768 000 000 Ft volt, ami összes forrás 50,26%- 25,18 % között mozgott. A Társaság alapító tőkéje 64 868 309 darab, egyenként 1 000 Ft névértékű és 1 darab 17 900 000 000 Ft névértékű névre szóló törzsrészcsekkből áll.

A tőketartalék 2020. évről 2021. évre növekedett, addig a 2021. év és 2022. év változatlanul 26 239 000 000 Ft. Ez az összes forrás 8,36% -át tette ki 2020-ban, 2021-ben viszont növekedett és 8,79%-át tette ki az összes forrásnak, addig 2022-ben csökkentés mutatott és az összes forrás 7,98%-át tette ki.

Eredménytartalék minden évben növekedett ennek a mérlegcsoportnak az értéke. Az első vizsgált évben az eredménytartalék értéke 10,16%, míg az utolsóban 12,38%.

A lekötött tartalék csak az első két vizsgált évben jelent meg a vállalkozás mérlegében, ekkor is igen alacsony értékkel, 2020. évben 5 107 000 000 Ft-tal szerepelt, 2021 évben 6 835 000 000 Ft, azonban a mérlegfőösszeg nőtt ezért 2020 évben 3,1%-át tette ki viszont ez az érték csökkent a 2021.-évben már csak 2,29%-át tette ki.

Az utolsó mérlegcsoport a saját tőkén belül az adózott eredmény, melynek értékében 2021-ig növekedés mutatkozik, azonban az utolsó évre 2022- re visszaesés tapasztalható. Az adózott eredmény aránya 2020-ban volt a legkedvezőbb az összes forráson belül, ekkor az értéke 3,1%, majd utána folyamatosan csökkent.

A céltartalékok aránya évről évre növekedik, azonban százalékos arányban minimálisan változik 0,83%- 0,85% között.

A következő mérlegfőcsoport a kötelezettségek, melynek értékei folyamatosan növekedik vizsgált években. Ugyanez írható le, ha a százalékos arányokat tekintjük. A kötelezettségek közül az első vizsgált évben a rövid lejáratú kötelezettségek a legnagyobb arány, a hosszú lejáratú kötelezettségek aránya pedig alacsony az első vizsgált évben. A hátrasorolt kötelezettséggel pedig egyik vizsgált évben sem rendelkezik a vállalkozás.

A hosszú lejáratú kötelezettségek folyamatosan növekednek a vizsgált évek során. Az első évben 769 000 000 Ft, addig a következő évben jelentős növekedés figyelhető meg 63 549 000 000 Ft-ra növekedik. Az utolsó vizsgált évben pedig további növekedés figyelhető meg 72 485 000 000-ra növekedik az érték. Arányában véve is folyamatosan növekedik a vizsgált évek során, ami a saját tőke arányának csökkenését okozza.

A rövid lejáratú kötelezettségek értéke is folyamatosan növekedik az évek során.

Az utolsó mérleg fő csoport a passzív időbeli elhatárolások, amelynek az értéke folyamatosan növekedik a vizsgált időszakban.

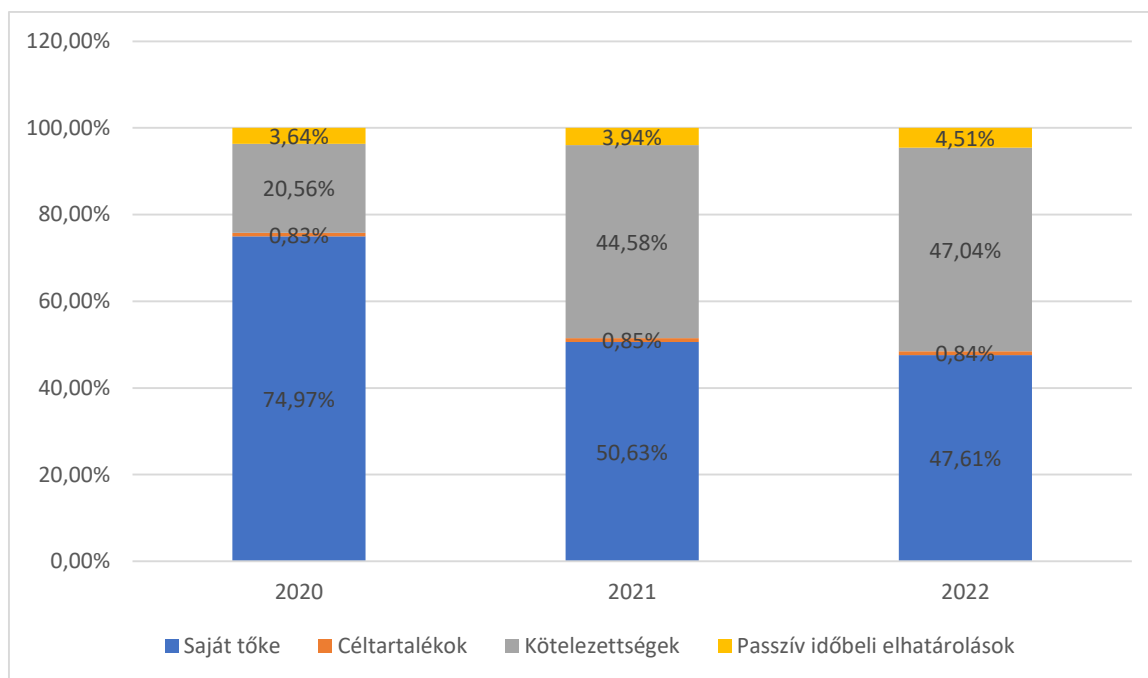
3. táblázat: Források összetételének alakulása 2020-tól 2022-ig*(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)*

Tételsor elnevezése		2020		2021		2022	
	Források (passzívák)	M Ft	%	M Ft	%	M Ft	%
D	SAJÁT TŐKE	123 478	74,97 %	151 188	50,63 %	156 473	47,61 %
I.	JEGYZETT TŐKE	82 768	50,26 %	82 768	27,72 %	82 768	25,18 %
II.	JEGYZETT, DE BE NEM FIZETETT TŐKE	0	0 %	0	0 %	0	0 %
III.	TŐKETARTALÉK	13767	8,36 %	26239	8,79 %	26239	7,98 %
IV.	EREDMÉNYTARTALÉK	16 729	10,16 %	28 511	9,55 %	42 181	12,83 %
V.	LEKÖTÖTT TARTALÉK	5 107	3,10 %	6835	2,29 %	0	0 %
VI.	ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK	0	0 %	0	0 %	0	0 %
VII.	ADÓZOTT EREDMÉNY	5 107	3,10 %	6 835	2,29 %	5 285	1,61 %
E	CÉLTARTALÉKOK	1370	0,83 %	2530	0,85 %	2762	0,84 %
F	KÖTELEZETTSÉGEK	33854	20,56 %	133 108	44,58 %	154 593	47,04 %
I.	HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK	0	0 %	0	0 %	0	0 %
II.	HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	769	0,47 %	63 549	21,28 %	72 485	22,05 %
III.	RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	33 085	20,09 %	69 559	23,30 %	82 108	24,98 %
G	PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	5 994	3,64 %	11 759	3,94 %	14 826	4,51 %
FORRÁSOK ÖSSZESEN		164696	100 %	298585	100 %	328664	100 %

A források összetételét az **4. számú ábráról** leolvasható, hogy minden évben a vállalat legnagyobb részét a saját tőke tette ki, az érték 47,61% és 74,97% között ingadozott, legmagasabb arányt 2020-ban érte el 74,97%-kal. A kötelezettségek értéke folyamatosan növekedett, 2020-ban csak a források 20,56%-át képviselte, míg 2022-re ez az arány már 47,04%-ra emelkedett. A passzív időbeli elhatárolások aránya is emelkedő tendenciát mutatott a forrásokban, 2020-ban 3,64%-ról 2022-re 4,51%-ra nőtt. Kiemelendő, hogy a céltartalékok értéke minimális, melynek a maximális aránya mindössze 0,85% volt 2021-ben.

4. ábra: Források összetételének alakulása 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.2.3. Tőkeszerkezeti mutatók

A vagyoni helyzet elemzéséhez szükséges tőkeszerkezeti mutatókat a mérleg forrás oldalának adatai alapján számoljuk ki, ezeket a tőke szerkezeti mutatók értékeit a **4. táblázatban** található, amelyeket a továbbiakban kerül bemutatásra.

A **tőkeerősség** a saját tőkét viszonyítja az összes forráshoz. 2020-ban a vállalat 74,97% volt, ami magas szintű stabilitást jelzett. 2021-re a tőkeerősség 50,63%-ra csökkent, ami arra utal, hogy a vállalatnak az összes forráshoz képest kevesebb saját tőkéje volt. 2022-ben tovább csökkent a tőkeerősség 47,61%-ra, jelezve a pénzügyi stabilitás további csökkenését. mérlegében megfigyelhető, hogy bár folyamatosan növekedett a társaság saját tőkéje arányait nézve folyamatosan csökkent az összes forráshoz képest. Ez azt jelentheti, hogy a társaság egyre jobban hagyatkozott külső forrásokra.

A **tőkefeszültség mutató** a saját tőke viszonyát mutatja meg az idegen forrásokhoz (kötelezettségekhez). Ez a mutató minél alacsonyabb annál kedvezőbb számunkra. 2020-ban a tőkefeszültség mutató 27,42% volt. 2021-re a tőkefeszültség hirtelen nőtt 88,04%-ra, ami arra utal, hogy a vállalat egyre jobban hagyatkozik idegen forrásra, 2022-ben tovább nőtt a tőkefeszültség 98,8%-ra, ami a vállalat magasabb kockázatvállalását jelezi.

A **jegyzett tőke/saját tőke aránya mutató** a saját tőke növekedéséről ad tájékoztatást, vagyis ez az jelenti hogy a cég alapításakor a jegyzet tőkény hányszorosára sikerült növelni az évek során. 2020-ban ez az érték 149,19% volt, ami 2021-re tovább növekedett 182,66%.

2022-re tovább növekedést mutatott 189,05%-ra növekedett ez az érték. Ezek az értékek számunkra pozitívak mivel évről évre növekedő tendenciát mutat.

Kötelezettségek aránya megmutatja az idegen forrás milyen mértékben van jelen az összes forrásban. 2020-ban a vállalat kötelezettségek aránya 20,56% volt, ami alacsony kockázatot jelez. 2021-re a kötelezettségek aránya növekedett 44,58%-ra, ami magasabb kockázatot jelenthet. 2022-ben tovább nőtt a kötelezettségek aránya 47,04%-ra, ami a vállalat növekvő adósságterhét mutatja. 2020 évben a hosszú lejáratú kötelezettségek értéke 769 000 000 Ft, melyet kizárólag az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek alkot. Legnagyobbbrészt a hatvani autóbusz pályaudvarhoz kapcsolódó kötelezettség (767 000 000 Ft) eredményezi. A rövid lejáratú kötelezettségek 33 085 000 000 Ft amely a szállítói teljesítések és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségekből tevődik össze. 2021-ben a hosszú lejáratú kötelezettségek értéke 63 549 000 000 Ft, melyből 47 442 000 000 Ft kölcsönszerződésekhez, 15 340 000 000 Ft lízingszerződésekhez kapcsolódik. A rövid lejáratú kötelezettségek 69 559 000 000 Ft, mely a szállítói teljesítések miatti kötelezettségek 18 315 000 000 Ft és az egyéb rövid lejáratú kötelezettségekből tevődik össze. 2022-ben hosszú lejáratú kötelezettségek 72 485 000 000 Ft, ami tartalmazza egyrészt a beruházási és fejlesztési hiteleket 59 951 000 000 Ft összegben, másrészt az egyéb hosszú lejáratú kötelezettségeket 12 534 000 000 Ft összegben. . A rövid lejáratú kötelezettség egyik összetevője a szállítói teljesítések miatti kötelezettségek 32 614 000 000 Ft-os összeg.

Ezek az adatok összességében azt jelzik, hogy a vállalat pénzügyi stabilitása csökkenő tendenciát mutat, és a vállalat egyre nagyobb kockázatot vállal a külső kötelezettségek terén. Az előbb bemutatott mutatók alakulását az **5. ábrán** lehet megfigyelni.

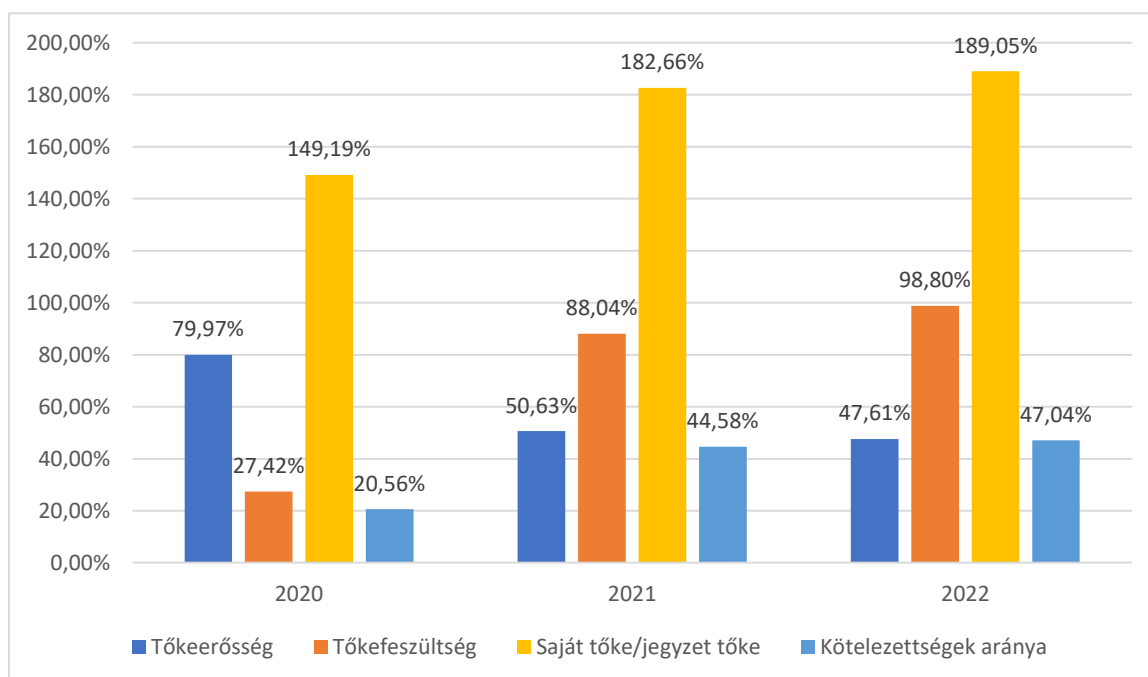
4. táblázat: Tőkeszerkezeti mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

	2020. év	2021. év	2022. év
Tőkeerősség	74,97%	50,63%	47,61%
Tőkefeszültség	27,42 %	88,04%	98,8%
Saját tőke/jegyzet tőke	149,19%	182,66%	189,05%
Kötelezettségek aránya	20,56%	44,58%	47,04%

5. ábra: Tőkeszerkezeti mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.2.4. Horizontális mutatók

A vagyon helyzet elemzés utolsó mutatói a horizontális mutatók és azon belül a befektetett eszközök fedezete. A befektetett eszközök fedezetét kétféleképpen is ki lehet számolni. A befektetett eszközök fedezete I. mutatónál a saját tőkét viszonyítjuk a befektetett eszközökhöz. Addig a befektetett eszközök fedezete II. mutatónál nem csak a saját tőkét, hanem a hosszú lejáratú kötelezettségeket is figyelembe kell vennünk. Ezáltal képet kaphatunk arról, hogy a vállalat tartós forrásai mennyire fedezik a befektetett eszközöket. A kapott értékek abban az esetben nevezhetők pozitívnak, ha mértékük eléri, vagy meghaladja a 100%-ot.

Az **5. táblázatban** kiszámolt adatok szerint a Befektetett eszközök fedezete I. mutatóban 2020-ban még magas, 159,84%-os fedezettség volt tapasztalható, ami erős saját tőkét mutatott. Azonban 2021-ben ez az érték jelentősen csökkent 86,28%-ra, és további csökkenés volt megfigyelhető 2022-ben, mindössze 82,78%-os fedezettségi arány.

A Befektetett eszközök fedezete II. mutatóban is érdekes változások figyelhetők meg. 2020-ban a magas, 160,84%-os fedezettel rendelkezett. 2021-ben a mutató csökkent 122,54%-ra, majd 2022-ben további csökkenés volt tapasztalható, 121,12%-os fedezettségi arány.

5. táblázat: Befektetett eszközök fedezete I. – II. 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

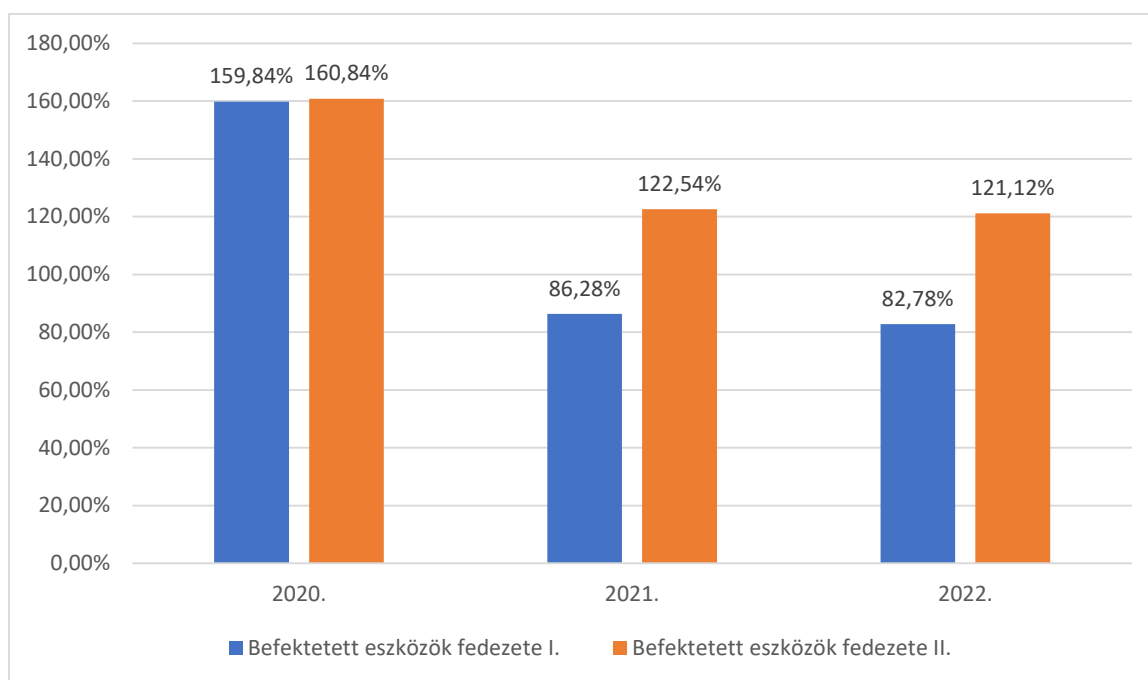
	2020. év	2021. év	2022. év
Befektetett eszközök fedezete I.	159,84%	86,28%	82,78%
Befektetett eszközök fedezete II.	160,84%	122,54%	121,12%

A **6. számú ábra** mutatja, hogyan alakult a két mutatónak az értéke 2020 - 2022 között. Jól megfigyelhető, hogy a Befektetett eszközök aránya I és a Befektetett eszközök fedezete II. is folyamatos csökkenést mutat, a vizsgált évek során. A befektetett eszközök fedezete I. mutatónál 2020. évről 2021-re 73,56% jelentős csökkenés figyelhető meg, ami 2022-re további 3,5 %-os csökkenést mutat. A befektetett eszközök II. mutatónál 38,3 %-os csökkenés figyelhető meg az első évtől a 2021-es évre, ami 2022.-re további 1,42 %-ot csökken.

A saját tőke 2020. évről 2021. évre 22,44%-os növekedést tapasztalunk, 2021 évről 2022. évre a saját tőke további 3,5%- kal nőtt. A befektetett eszközök 2020-ban 77 250 000 000 Ft volt, ami 2021-re 175 239 000 000 Ft-ra növekedett és 2022-re 189 028 000 000 Ft-ra növekedett. Ez százalékos értékben 2020-ról 2021 évre 126,85 %-os növekedést jelentett. 2021. évről 2022. évre 7,87 %-ot növekedett a befektetett eszközök értéke. Hosszú lejáratú kötelezettségek alakulása: 2020-ban 769 000 000 Ft volt, ami 2021-re 63 549 000 000 Ft-ra növekedett. 2022-ra 72 485 000 000 Ft-ra növekedett a hosszú lejáratú kötelezettségek. Tehát megállapítható, hogy a cég egyre jobban hagyatkozik külső forrásokhoz.

6. ábra: Befektetett eszközök fedezete I. – II.

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.3. Pénzügyi helyzet elemzés

A pénzügyi helyzet alfejezetben a Volánbusz Zrt. pénzügyi stabilitását fogom elemezni. Első lépésben a likviditást fogom vizsgálni, a likviditási mutató, és a likviditási gyorsráta mutatók segítségével. Ezen mutatók segítségével feltérképezem a vállalat rövid távú fizetőképességét. Ezt követően az adósságállomány elemzésére fókuszálok az adósságállomány aránya mutató segítségével. Végül pedig a Cash- flow kimutatás kerül kielemezésre a 2020-2022 időszakban.

Ezen elemzések által a következő fejezetekben lehetőség nyílik a Volánbusz Zrt. pénzügyi helyzetének alaposabb vizsgálatára és kiértékelésére. A pénzügyi stabilitás elemzése számos mutató alkalmazását igényli a vállalat teljesítményének és jövőbeli kilátásainak pontosabb meghatározása érdekében.

3.3.1. Likviditási helyzet értékelés

A Pénzügyi helyzet elemzés során először a likviditási mutatókat szeretném bemutatni. A likviditási mutató a vállalat rövid távú fizetőképességét méri. A likviditási mutató azt méri, hogy a vállalat rövid távú kötelezettségeihez képest mennyi likvid, vagy könnyen forgatható eszközzel rendelkezik. Minél magasabb a mutató értéke, annál jobb a vállalkozás pénzügyi helyzete, mert nagyobb arányban tudja fedezni rövid távú kötelezettségeit. A likviditási

mutató elfogadható értéke nem túl alacsony és nem túl magas. A vállalkozás pénzügyileg instabilnak minősül, ha a likviditási mutató értéke 1 vagy annál alacsonyabb. Elfogadhatónak tekinthető, ha az érték 1,2 és 1,3 között mozog, míg 2 feletti érték kiválónak minősül. A Volánbusz Zrt. likviditási mutatójának a kiszámolt értékeit a **6. táblázatban** lehet megfigyelni. A likviditási gyorsráta hasonlóan a pénzügyi stabilitás mutatója, azonban kihagyja az eszközök közül a készleteket. Minél magasabb a mutató értéke, annál kedvezőbb a vállalkozás pénzügyi helyzete. Általában az 0,7-es érték elfogadhatónak tekinthető. Ez azt jelenti, hogy a vállalkozásnak elegendő likvid eszköze van a rövid lejáratú kötelezettségek fedezésére, még úgy is, hogy a készleteket nem számoljuk bele az eszközök közé. Ennek az oka, hogy a készletek nem mindig könnyen értékesíthetők, és a vállalkozásnak szüksége lehet némi időre ahhoz, hogy azokat készpénzzé alakítsa. A likviditási gyorsráta is magasabb értéket mutatva pozitív jelzést ad a vállalkozás likviditásáról.

6. táblázat: Likviditási mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

	2020. év	2021. év	2022. év
Likviditási mutató	2,42	1,47	1,52
Likviditási gyors ráta	2,20	1,37	1,43

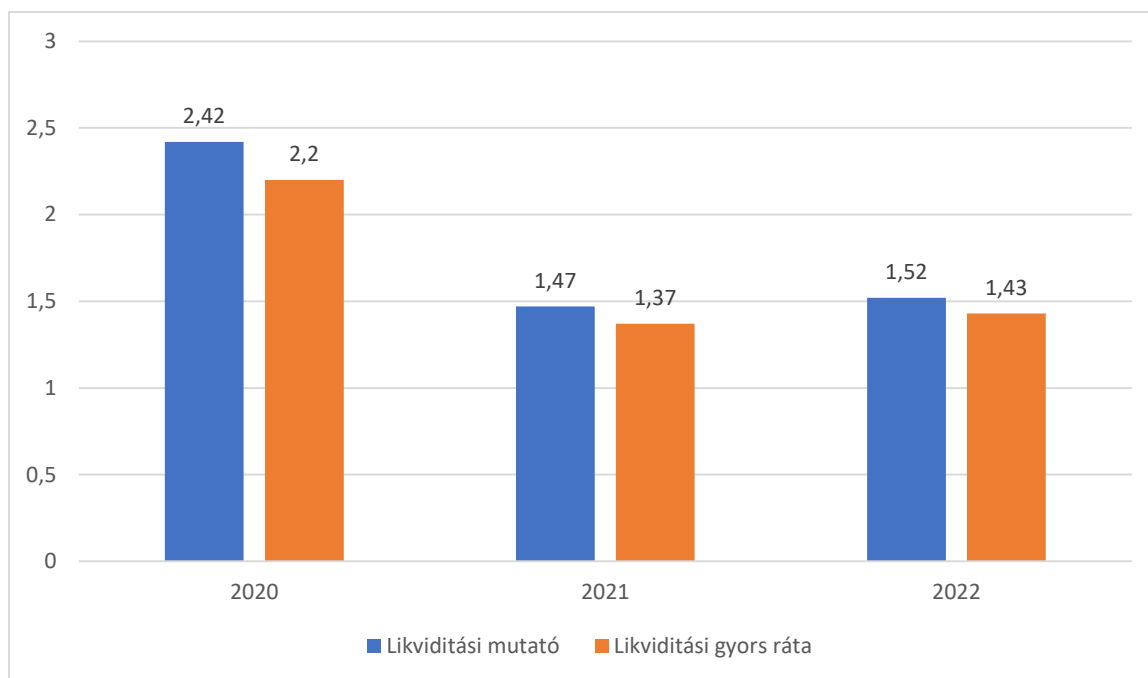
A **7. ábrán** lehet megfigyelni a likviditási mutató és likviditási gyorsráta alakulását az évek során. A likviditási mutató 2020. évről 2021-re csökkent. 2021-ről 2022-re pedig növekedett. 2020-ban a likviditási mutató 2,42 volt, 2021-ben 1,4, 2022-ben pedig 1,52.

A likviditási gyorsráta 2020. évről 2021-re csökkent. 2021-ről 2022-re pedig növekedett. 2020-ban a likviditási gyors ráta 2,20 volt, 2021-ben 1,37, 2022-ben pedig 1,43.

A likviditási mutatókat befolyásoló tényezők alakulása: A forgó eszközök értéke 2020. évről 2021. évre 21,76 %-kal növekedett, 2022-re pedig további 18,13%-kal növekedett 2021. évhez képest. A készletek változása az első évben 7 107 000 000 Ft, addig a következő évben 6 951 000 000 Ft-ra csökkent. Az utolsó vizsgált évben pedig további növekedés figyelhető meg 7 251 000 000-ra növekedik az érték. A rövid lejáratú kötelezettségek folyamatosan növekednek a vizsgált évek során. Az első évben 33 085 000 000 Ft, addig a következő évben 69 559 000 000 Ft-ra növekedik. Az utolsó vizsgált évben pedig további növekedés figyelhető meg 82 108 000 000-ra növekedik az érték. Megfigyelhető, hogy a likviditási mutatók csökkenését a rövid lejáratú kötelezettségek nagyfokú növekedés okozza. Ezek az adatok azt mutatják, hogy a vállalkozás 2020-ban rendkívül likvid volt, azonban 2021-ben és 2022-ben kissé csökkent a likviditása, bár még mindig elfogadható szinten van.

7. ábra: Likviditási mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.3.2. Adósságállomány mutatói

Adósságállomány alatt az egy évnél hosszabb lejáratú kötelezettségeket értjük, ami a hátrasorolt és a hosszú lejáratú kötelezettségek összegével egyenlő. A Volánbusz Zrt. adósságállománya a 2020. évben 769 000 000 Ft volt, 2021 évben 63 549 000 000 Ft volt, 2022 évben pedig 72 485 000 000 Ft volt.

Az adósságállomány aránya mutatónál az adósságállományt viszonyítjuk az adósságállomány vagyis a hátra sorolt kötelezettségeket és a hosszú lejáratú kötelezettségeket a saját tőkéhez. A vállalkozásban egyik évben sem mutatkozik hátra sorolt kötelezettség ezért ez a mutató a hosszú lejáratú kötelezettségekből tevődik össze, ezek az értékek a **7. táblázatban** vannak feltüntetve.

7. táblázat: Adósságállomány mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

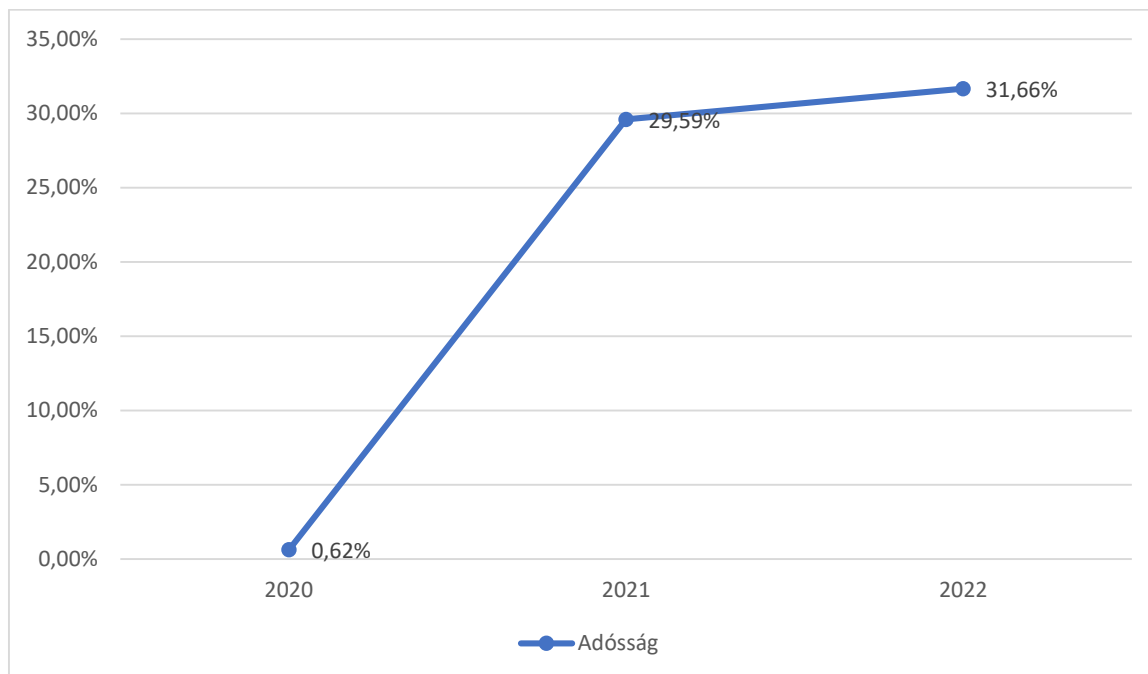
	2020. év	2021. év	2022. év
Adósságállomány aránya	0,62%	29,59%	31,66%

Az adósságállomány aránya mutató az évek során folyamatosan növekedik ami a **8. ábrán** tekinthető meg. Az első vizsgált évben 0,62%, a második vizsgált évben 29,59% és az utolsó vizsgált évben pedig 31,66% volt. Ezek az értékek közül a 2022. évben volt a legmagasabb

az adósság állománya mutató értéke. Ez az érték növekedés a hosszúlejáratú kötelezettségek növekedése okozta. Amelynek egy része a beruházási és fejlesztési hitelekbe tevődik össze.

8. ábra: Adósság állomány aránya 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.3.3. Cash-flow kimutatás

A működési, vagy operatív cash flow a vállalkozás szokásos tevékenységéből származó pénzeszközök változását mutatja be. A vállalat cash flow kimutatását a **4. melléklet** tartalmazza. A működési cash flow ahogy a **8. táblázatban** megfigyelhető az első két évben pozitív érték volt. Az első két évben pozitív volt, ami jó hír, mert azt jelzi, hogy a vállalkozás képes volt pozitív pénzáramot generálni a mindennapi működéséből. 2020-ról 2021.-re a 65 300 000 000 Ft-tal csökkent. 2021-ről 2022-re tovább 22 417 000 000 Ft-tal csökkent. Ez azt jelzi, hogy a vállalkozás pénzbevételei csökkentek és/vagy a költségek növekedtek.

A befektetési cash flow a részvénytársaság befektetési tevékenységének az eredményt, és az eredményt előidéző tényezőket ismerteti. A befektetési cash flow mind a három vizsgált évben negatív érték volt, ami azt jelenti, hogy a vállalkozás több pénzt költött befektetésekre, mint amennyit bevont belőlük. Ez önmagában nem feltétlenül negatív, mert hosszú távon a befektetések növelhetik a vállalkozás értékét.

A finanszírozási és pénzügyi cash flow a pénzügyi műveletekből származó pénzeszközök változását mutatja be. A finanszírozási cash flow 47 820 000 000 Ft-tal növekedett az első vizsgált évről 2021-re. 2021-ről 13 931 000 000 Ft-tal csökkent a finanszírozási cash flow

2022.-re. A finanszírozási cash flow az első évben volt negatív, a további években pozitív érték.

8. táblázat: Működési, Befektetési és Finanszírozási cash flow 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

Sor-szám	Megnevezés		2020	2021	2022
I.	Működési cash flow	1-13. sorok	78 624	13 324	-9 093
II.	Befektetési cash flow	14-16. sorok	-15 655	-19 829	-36 153
III.	Finanszírozási cash flow	17-31. sorok	-22 984	24 836	10 905

A Dinamikus likviditási mutató ad választ arra, hogy a cég üzemi (üzleti) tevékenységének eredménye milyen arányban biztosít fedezetet a rövid lejáratú kötelezettségekre. A társaság dinamikus likviditási mutató értékeit a **9. táblázat** tartalmazza. 2020-ban a mutató értéke 1,98 volt, ami azt jelenti, hogy a vállalkozás üzemi tevékenysége több mint kétszer képes fedezni a rövid távú kötelezettségeit. Ez egy nagyon kedvező mutató, amely azt jelzi, hogy a vállalkozásnak jó a likviditási helyzete. 2021-ben a mutató értéke 0,26-ra csökkent, ami azt jelenti, hogy a vállalkozás üzemi tevékenysége már csak a rövid távú kötelezettségei egynegyedét képes fedezni. Ez egy jelentős csökkenés, amely arra utalhat, hogy a vállalkozás üzemi tevékenysége nem képes megfelelően generálni a pénzeszközöket. 2022-ben a mutató értéke tovább csökkent, és negatív lett, ami azt jelenti, hogy a vállalkozás üzemi tevékenysége már nem képes fedezni a rövid távú kötelezettségeit. A társaság dinamikus likviditási mutatója a vizsgált években folyamatosan csökkent, ezt a **9. ábra** mutatja. A mutató alakulásának hátterében a vállalkozás működési cash flow-jának csökkenése okozta.

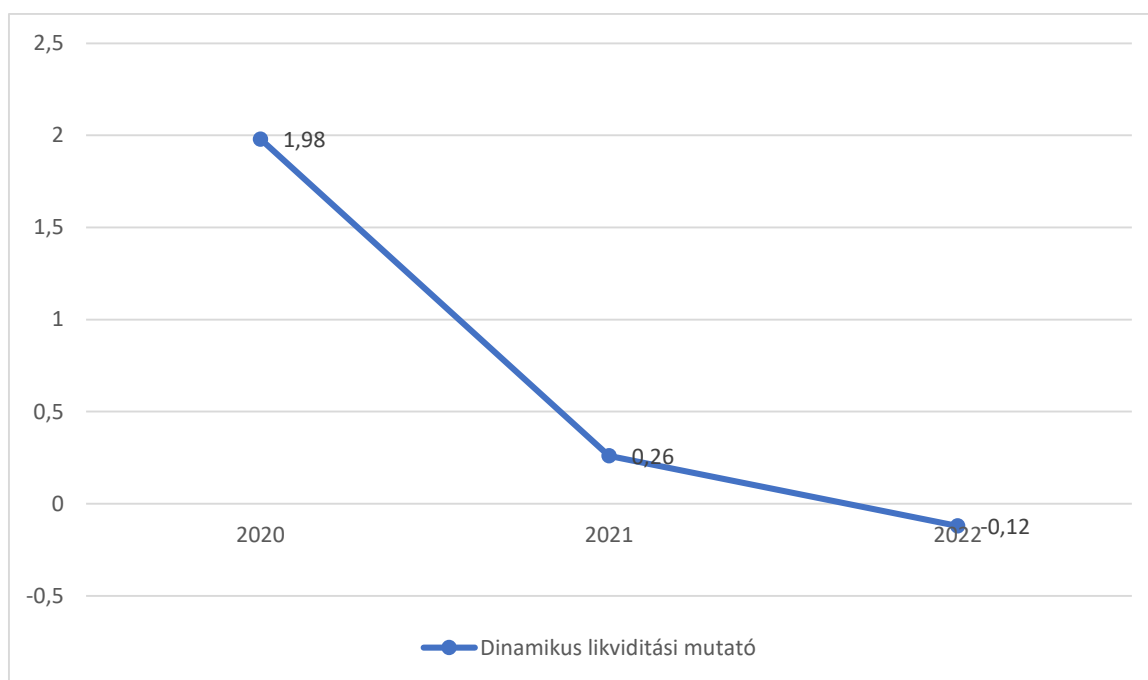
9. táblázat: Dinamikus likviditási mutató 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

	2020. év	2021. év	2022. év
Dinamikus likviditási mutató	1,98	0,26	-0,12

9. ábra: Dinamikus likviditási mutató 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.4. Jövedelmezőségi helyzet elemzés

Ebben a fejezetben a Volánbusz Zrt. jövedelmezőségi mutatóit mutatom be. A vállalkozások jövedelmezőségét jellemző információk minden cég tekintetében fontosak. Az elemzéshez a mérleg és az eredménykimutatás adatait használom. Jelen fejezetben az árbevétel arányos jövedelmezőség mutatóit, a tőkearányos jövedelmezőségi mutatókat, valamint az eszközarányos jövedelmezőségi mutatókat mutatom be. Ezen mutatók előtt azonban a vállalkozás tevékenységében felmerülő költségeket és ráfordításokat mutatom be.

3.4.1. Árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók

Az árbevétel-jövedelmezőség mutató (profit margin) azt mutatja meg, hogy egy vállalkozás minden egyes eladott termékből vagy szolgáltatásból mennyi nyereséget termel. Minél magasabb ez az arány, annál jövedelmezőbb a vállalkozás. Árbevétel- arányos jövedelmezőségi mutatókat a **10. táblázat** tartalmazza. A 10. táblázat adatai alapján elmondható, hogy a vizsgált vállalkozás árbevétel arányos üzleti eredménye folyamatosan növekedett az elmúlt három évben. 2020-ban a jövedelmezőség 2,35% volt, 2021-ben 4,46%, 2022-ben pedig 5,10%.

Az árbevétel arányos szokásos vállalkozási eredmény-arányszáma folyamatosan növekedett az elmúlt három évben. 2020-ban a szokásos vállalkozási eredmény-arányszám 2,43% volt, 2021-ben 2,97%, 2022-ben pedig 4,22%.

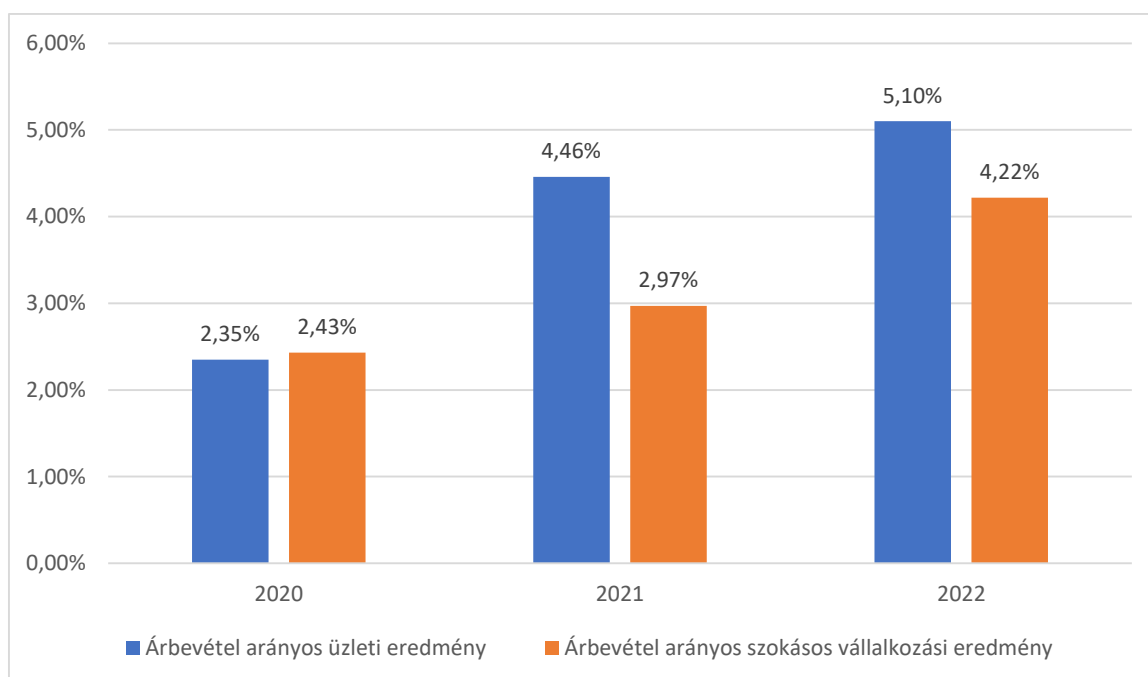
10. táblázat: Árbevétel- arányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig*(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján*

	2020. év	2021. év	2022. év
Árbevétel arányos üzleti eredmény	2,35 %	4,46 %	5,10 %
Árbevétel arányos szokásos vállalkozási eredmény	2,43 %	2,97 %	4,22 %

Árbevétel- arányos jövedelmezőségi mutatók növekedése a **10. ábrán** figyelhető meg. Mindkettő mutató akkor tekinthető kedvezőnek, ha az értékek növekednek. Az üzemi üzleti tevékenység eredménye 2020-2022-ig folyamatosan növekedett 2020-ban az üzemi üzleti tevékenység eredménye 5 473 000 000 Ft volt, ami 2021-re 7 013 000 000 Ft-ra növekedett ez 28,14 % növekedést jelentett. 2022-re tovább növekedett 9 339 000 000 Ft-ra ez a bázis évhez 2020. évhez képest 70,63 %-os emelkedést jelentett, 2021-hez képest pedig 33,17 %-os növekedést jelentett. Az értékesítés nettó árbevétele és az egyéb bevételek is folyamatosan növekedtek az évek során. Az értékesítés nettó árbevétele 2020-ban 83 908 000 000 Ft volt, ami 2021-re 94 836 000 000 Ft-ra növekedett ezt 13%-os növekedést jelentett. 2022-re szintén növekedett ez az érték 115 845 000 000 Ft-ra ez 22,16%-os növekedést jelentett. Az egyéb bevételek 2020-ban 148 875 000 000 Ft volt, ami 2021-re 157 177 000 000 Ft-ra növekedett 5,58 %-os növekedést jelent az előző évhez képest. 2022-ben az egyéb bevételek 183 218 000 000 Ft volt, ami az előző évhez képest 16,57 %-os növekedést jelentett 2021-hez képest. Tehát az adatok alapján elmondható, hogy a vállalat tekintetében minden érték növekedett, viszont az üzemi üzleti tevékenység eredmény növekedett a legnagyobb mértékben.

10. ábra: Árbevétel- arányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.4.2. Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók

A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók értékét a **11. táblázat** tartalmazza. A tőkearányos üzletieredmény mutató üzemi üzleti tevékenység eredményét viszonyítja a saját tőkéhez. A vállalkozás tőkearányos üzleti eredmény-arányszáma folyamatosan növekedett az elmúlt három évben. 2020-ban a tőkearányos üzleti eredmény-arányszám 4,43% volt, 2021-ben 4,64%, 2022-ben pedig 5,97%.

A tőkearányos adózott eredmény (ROE) mutatónál az adózott eredményt viszonyítjuk a saját tőkéhez. 2020-ban a ROE 4,14% volt, ami 2021-ben növekedett 4,52%-ra, 2022-ben pedig 3,38%-ra csökkent a mutató értéke.

11. táblázat: Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

	2020. év	2021. év	2022. év
Tőkearányos üzleti eredmény	4,43 %	4,64 %	5,97 %
Tőkearányos adózott eredmény (ROE)	4,14 %	4,52 %	3,38 %

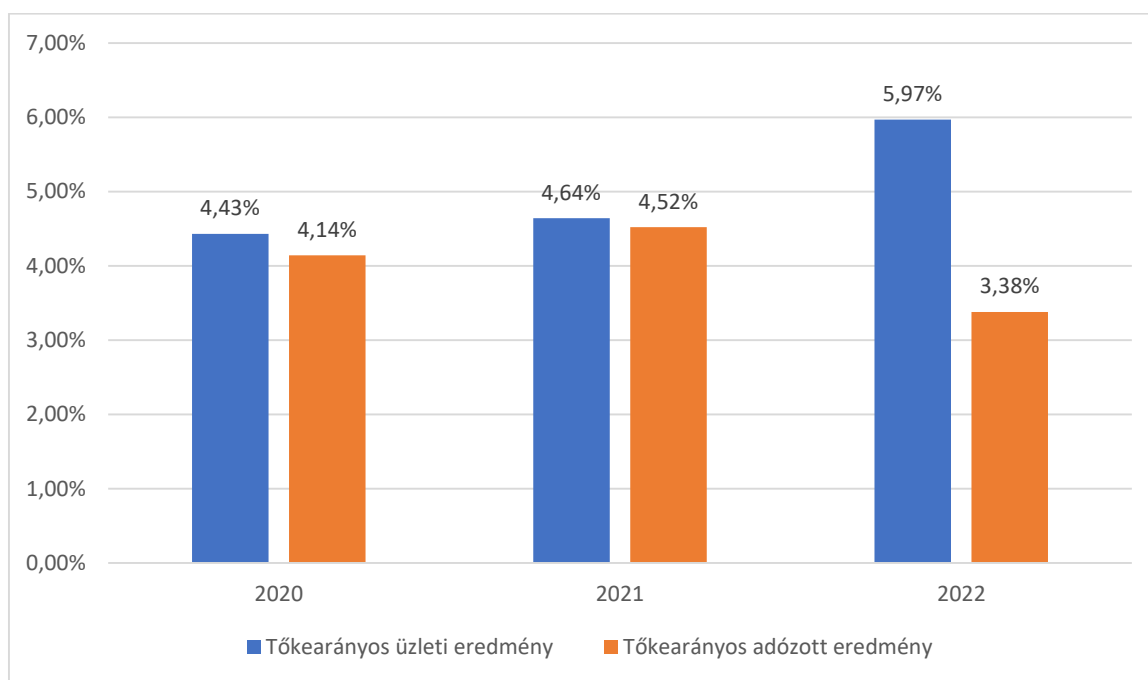
A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók változását a 11. ábrán lehet megfigyelni. A Tőkearányos üzleti eredmény alakulását az alábbi tényezők befolyásolták: Az üzemi üzleti tevékenység eredménye 2020-2022-ig folyamatosan növekedett 2020-ban az üzemi üzleti

tevékenység eredménye 5 473 000 000 Ft volt, ami 2021-re 7 013 000 000 Ft-ra növekedett ez 28,14 % növekedést jelentett. 2022-re tovább növekedett 9 339 000 000 Ft-ra ez a bázis évhez 2020. évhez képest 70,63 %-os emelkedést jelentett, 2021-hez képest pedig 33,17 %-os növekedést jelentett. A saját tőke is folyamatosan növekedett a vizsgált évek során. Ezt a növekedést százalékos értékekben kifejezve, 2020. évről 2021. évre 22,44%-os növekedést tapasztalunk, 2021 évről 2022. évre a saját tőke további 3,5%- kal nőtt.

A tőkearányos adózott eredmény alakulását az alábbi tényezők befolyásolták: 2020-ban az adózott eredmény értéke 5 107 000 000 Ft volt, ami 2021-re növekedett 6 835 000 000 Ft-ra, azaz 33,83 %-ot növekedett. 2022-re viszont 5 285 000 000 Ft-ra csökkent az adózott eredmény értéke, az előző évhez képest 77,32 %-os csökkenést jelentett. A saját tőke folyamatosan növekedett a vizsgált évek során. Ezt a növekedést százalékos értékekben kifejezve, 2020. évről 2021. évre 22,44%-os növekedést tapasztalunk, 2021 évről 2022. évre a saját tőke további 3,5%- kal nőtt.

11. ábra: Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

3.4.3. Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók

Az eszköz arányos jövedelmezőségi mutatók értékét a **12. táblázat** tartalmazza. A ROA mutató esetében az összes eszköz értékéhez az adózás előtti eredmény értékét viszonyítom, ezzel képet kapva a vállalkozás eredményességéről. A vállalkozás eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA) mutatója 2022-ben csökkent az előző évhez képest. 2020-ban a ROA 3,10% volt, 2021-ben 2,29%, 2022-ben pedig 1,61%.

A ROI mutató számításánál az összes eszköz értékéhez az adózott eredmény értékét viszonyítom, ezzel választ adva arra, hogy az eszközök mekkora része képes megtérülni az adózott eredményből. A beruházásarányos adózott eredmény (ROI) mutatója 2022-ben csökkent az előző évhez képest. 2020-ban a ROI 3,10% volt, 2021-ben 2,29%, 2022-ben pedig 1,61%.

Az eszközállomány hatékonyabb felhasználása érdekében az eszközök jobb kihasználásával, az eszközök karbantartásának és javításának optimalizálásával vagy az eszközök eladásával lehet növelni.

12. táblázat: Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

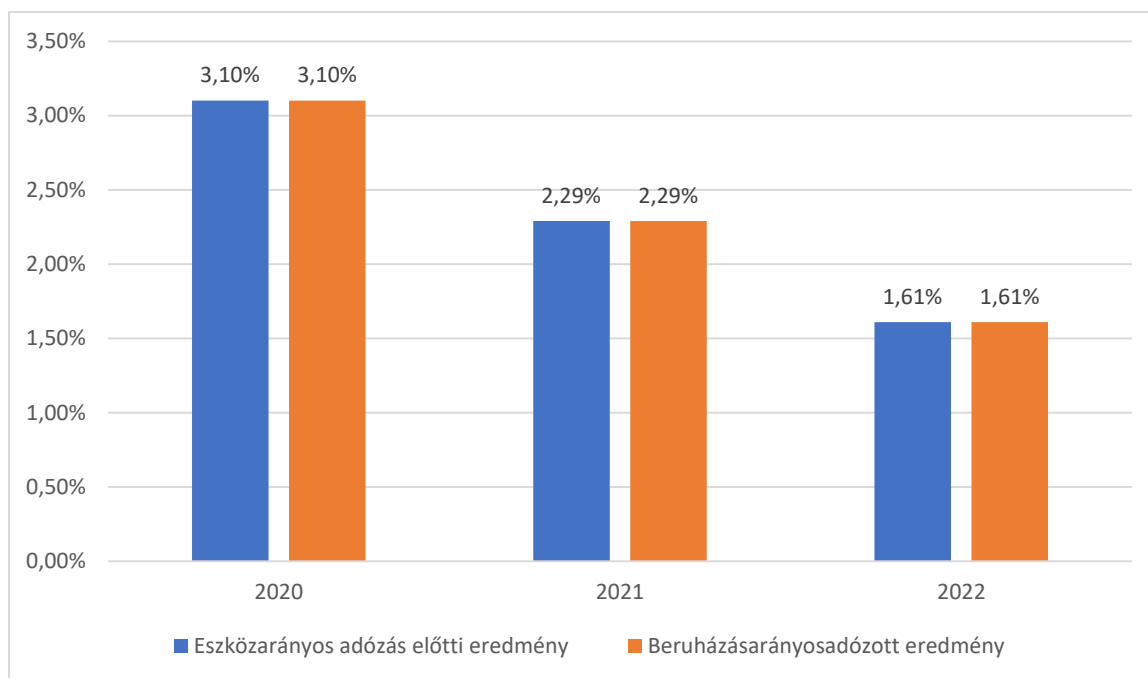
	2020. év	2021. év	2022. év
Eszközarányos adózás előtti eredmény (ROA)	3,10 %	2,29 %	1,61 %
Beruházásarányos adózott eredmény (ROI)	3,10 %	2,29 %	1,61 %

Az eszköz arányos jövedelmezőségi mutatók csökkenését a **12. ábrán** lehet megfigyelni. Az eszköz arányos adózás előtti eredmény folyamatosan csökken, amelyet az alábbi adatok befolyásoltak: 2020-ban az adózás előtti eredmény értéke 5 107 000 000 Ft volt, ami 2021-re növekedett 6 835 000 000 Ft-ra, azaz 33,83 %-ot növekedett. 2022-re viszont 5 287 000 000 Ft-ra csökkent az adózás előtti eredmény értéke, az előző évhez képest 77,35 %-os csökkenést jelentett. Eszközök értéke 2020. évről 2021 évre mintegy 81,29 %-al növekedett. Továbbá 2021 évről 2022. évre mintegy 10,08 %-al növekedett.

Az beruházásarányos adózott eredmény folyamatosan csökken, amelyet az alábbi adatok befolyásoltak: 2020-ban az adózott eredmény értéke 5 107 000 000 Ft volt, ami 2021-re növekedett 6 835 000 000 Ft-ra, azaz 33,83 %-ot növekedett. 2022-re viszont 5 285 000 000 Ft-ra csökkent az adózott eredmény értéke, az előző évhez képest 77,32 %-os csökkenést jelentett. Eszközök értéke 2020. évről 2021 évre mintegy 81,29 %-al növekedett. Továbbá 2021 évről 2022. évre mintegy 10,08 %-al növekedett.

12. ábra: Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt. beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

4. Következtetések

Ebben a fejezetben a Volánbusz Zrt. elemzésének eredményeit, valamint a kiszámított mutatók értékeit összegezve következtetéseket fogok levonni. Továbbá a Bevezető fejezetben megfogalmazott hipotéziseket alátámasztom, vagy megcáfolni.

A Volánbusz Zrt. vagyoni helyzete elemzésén belül az eszközök elemzésével kezdtem. A 2021. évben és 2022. évben a befektetett eszközök értéke volt a legmagasabb, ezen belül is a tárgyi eszközök értéke. A Volánbusz Zrt. eszközeinek alakulása pozitív képet mutat. A társaság jelentős növekedést hajtott végre az elmúlt három évben, ami a befektetett eszközök aránya és azon belül a tárgyi eszközök aránya alapján is látható. Az eszközök elemzése után a forrásokat elemeztem. A saját tőke aránya a források között folyamatosan csökken, míg a kötelezettségek aránya folyamatosan nő. A hosszú lejáratú kötelezettségek aránya a források között jelentősen növekedett, ami a járművek finanszírozásához köthető. A rövid lejáratú kötelezettségek aránya a források között szintén növekedett, ami a szállítói és vevői követelések növekedésének tudható be. Azt mutatja meg, hogy a vállalat pénzügyi helyzete egyre inkább a kötelezettségekre támaszkodik, ami kockázati tényezőt jelenthet. Azonban fontos megjegyezni, hogy a Volánbusz Zrt. egy állami tulajdonú vállalat, amely jelentős állami támogatásban részesül. A források elemzése után a tőkeszerkezeti mutatókat értékeltem. A Volánbusz Zrt. tőkeszerkezeti mutatói az elmúlt három évben kedvezőtlen tendenciát mutatnak. A tőkeerősség csökkenése és a tőkefeszültség növekedése azt jelzi, hogy a vállalat egyre nagyobb kockázatot vállal, ami a pénzügyi stabilitását veszélyeztetheti. Végül a horizontális mutatókat értékeltem. A Volánbusz Zrt. befektetett eszközök fedezete mutatóinak alakulása az elmúlt három évben csökkenő tendenciát mutat.

A Volánbusz Zrt. pénzügyi helyzete elemzésén belül a likviditási helyzet értékelésével kezdtem, a likviditási mutató és a likviditási gyorsráta vizsgálatával. A likviditási mutatóinak alakulása az elmúlt három évben hullámzó tendenciát mutat, viszont mind a három vizsgált évben megfelelő tartományba vannak. A likviditási helyzet értékelése után az adósságállomány mutatóit elemeztem. Az adósságállományának aránya mutatója az elmúlt három évben jelentősen növekedett. Ez a növekedés kockázatot jelent a vállalkozás számára.

A Volánbusz Zrt. jövedelmezőségi helyzete elemzésén belül először az árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutatók értékelésével kezdtem. A társaság árbevétel-jövedelmezőségi mutatói az elmúlt három évben folyamatosan növekedtek. Ez azt mutatja, hogy a vállalkozás növelte az üzemi üzleti tevékenységének eredményét. A jövedelmezőségi mutatók után a tőkearányos mutatókat elemeztem. Az elmúlt három évben vegyes képet mutatnak. A

tőkearányos üzleti eredmény mutatója folyamatosan növekedett, míg a tőkearányos adózott eredmény mutatója 2021-ben növekedett, majd 2022-ben jelentősen csökkent. Végül az eszközarányos jövedelmezőségi mutatókat vizsgáltam meg. Az elmúlt három évben folyamatosan csökkentek. Az eszközállomány jövedelmezőségi mutatót az eszközállomány hatékonyabb felhasználása érdekében az eszközök jobb kihasználásával, az eszközök karbantartásának és javításának optimalizálásával vagy az eszközök eladásával lehet növelni.

A dolgozat bevezető részében megfogalmaztam a hipotéziseket.

H1: A Volánbusz Zrt. likviditása a vizsgált időszakban (2020-2022) kedvező értékeket mutat. A társaság likviditási helyzetével a pénzügyi helyzet elemzésénél foglalkoztam. A kapott értékek alapján megállapítható, hogy bár a likviditási mutató értékei csökkentek, viszont az értékek továbbra is az elfogadható értékek fölött van. Tehát **a hipotézis igaz.**

H2: A befektetett eszközök legnagyobb részét a tárgyi eszközök tették ki. A vizsgált időszakban a befektetett eszközök arányának növekedését a társaság autóbusz beszerzés tette lehetővé. A befektetett eszközökkel a vagyoni helyzet elemzésénél foglalkoztam. A befektetett eszközök legnagyobb részét mind a három vizsgált évben tárgyi eszközök tették ki. 2021. évben a befektetett eszközök arányának növekedését a társaság autóbusz beszerzés tette lehetővé. 2020-ban társaság tevékenységéből adódóan a tárgyi eszközökön belül 38 034 000 000 Ft-ot az autóbuszok tették ki, amely 2021-ben 38 034 000 000 Ft-ról 136 865 000 000 Ft-ra növekedett. A tárgyi eszközökön belül 50,65%-ról 78,88%-ra növekedett a vállalat autóbusz állománya. 2022-ben a tárgyi eszközök növekedését nem csak a Volánbusz autóbusz beszerzése tette lehetővé, hanem a Beruházások és fejlesztések is. A tárgyi eszköz 13 874 000 000 forinttal növekedett, amelyből 36 430 000 000 forint beszerzés és felújítás, 20 888 000 000 forint üzembe helyezés, 131 000 000 ft saját előállítás. A társaságnál 2021-ben több mint 700 autóbuszt szerzett be, 2022-ben pedig 396 új autóbuszt.

Tehát a hipotézis részben igaz.

Összességében elmondható, hogy a Volánbusz Zrt. vagyoni helyzete stabil, de a pénzügyi helyzete egyre inkább kockázatosabbá válik, mivel egyre inkább hagyatkozik külső forrásokra. A jövedelmezőségi mutatói az elmúlt három évben pozitív képet mutatnak, de a tőkearányos és eszközarányos mutatók csökkenése aggodalomra adhat okot.

5. Összefoglalás

Szakedolgozatomban a Volánbusz Zrt. vagyoni, pénzügyi és jövedelmezőségi helyzetét vizsgáltam meg a beszámolók adatai alapján három üzleti év vonatkozásában, 2020-tól 2022-ig. Célom az volt, hogy bemutassam a társaság gazdasági helyzetét. Az elemzéshez a beszámolókon túl szakirodalmakból és internetes forrásokból vettem segítséget.

A szakdolgozat első részében a gazdasági elemzés elméleti háttérét ismertettem. Bemutattam az elemzés célját, fontosságát, valamint a beszámoló részeit, a mérleget, az eredménykimutatást, a kiegészítő mellékletet és az üzleti jelentést.

Ezt követően a vagyoni helyzet elemzésére szolgáló eszközszerkezeti, tőkeszerkezeti és horizontális mutatókat ismertettem, valamint a pénzügyi helyzet elemzésére szolgáló adósságállomány-, likviditási mutatókat és cash flow kimutatást. A jövedelmezőségi helyzet elemzésére szolgáló árbevétel-arányos, tőkearányos és eszközarányos jövedelmezőségi mutatókat is ismertettem.

A szakdolgozat második részében a kutatás és elemzés keretében a Volánbusz Zrt. rövid történetét, fontosabb tulajdonságait és tevékenységét mutattam be. Ezt követően az elméleti részben ismertetett mutatókkal elemeztem a társaság vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetét. A kapott értékeket táblázatokba rendeztem és ábrákkal is szemléltettem. A mutatókhoz szükséges adatokat az éves beszámolóból szereztem.

A vagyoni helyzet elemzése során először az eszközök összetételét vizsgáltam. Az eszközök összetétele között a befektetett eszközök értéke folyamatosan növekedett. A befektetett eszközök növekedését főként a tárgyi eszközök növekedése tette lehetővé. Az aktív időbeli elhatárolások aránya alacsony értéket képviselt az eszközök között. Az eszközök arányai között a befektetett eszközök aránya folyamatosan növekedett, addig a forgó eszközök aránya folyamatosan csökkent. A források összetételében a saját tőke volt a legmagasabb, viszont a kötelezettségek jelentősen növekedtek a vizsgált évek alatt. A passzív időbeli elhatárolások aránya viszont alacsony értéket képviselt a források között. Az eszközök és források elemzése után megvizsgáltam a tőkeszerkezeti mutatókat. A tőkeerősség folyamatosan csökkent a vizsgált évek alatt, míg a tőkefeszültség és a kötelezettségek aránya nőtt, ami kedvezőtlen a társaság számára. Ugyanakkor a saját tőke és a jegyzett tőke aránya növekedett, ami pozitív a társaság számára. Végül, a befektetett eszközök fedezetét vizsgálva megállapítható, hogy az értékek folyamatosan csökkentek, ami azt jelenti, hogy a vállalat egyre inkább külső forrásokra támaszkodik.

A kutatás és elemzés következő szakaszában a pénzügyi helyzet elemzést vizsgáltam, különös tekintettel a likviditási mutatókra. A likviditási mutató és a likviditási gyorsráta

2020 és 2022 között számottevően csökkent. A likviditási helyzet az évek során jelentősen romlott, de fontos megjegyezni, hogy a mutatók értékei még mindig elfogadható szint felett vannak. Az adósságállomány mutatók elemzése során azt tapasztaltam, hogy az érték folyamatosan növekedett a vizsgált évek során.

A kutatás és elemzés utolsó szakaszában a vállalat jövedelmezőségét vizsgáltam. Az árbevétel-arányos jövedelmezőségi mutató értékei folyamatosan növekedett az évek során. A tőkearányos jövedelmezőségi mutatók elemzése során azt figyelhető meg, hogy a tőkearányos üzleti eredmény folyamatosan emelkedett, ami pozitív a vállalat stabilitása és hatékonysága szempontjából. Ugyanakkor a tőkearányos adózott eredmény az első év növekedése után csökkent. Végül az eszköz-arányos jövedelmezőségi mutatókat vizsgálva megállapítható, hogy ezek az értékek folyamatosan csökkentek az évek során.

A következtetések fejezetben a Volánbusz Zrt. elemzésének eredményeit, valamint a kiszámított mutatók értékeit összegezve következtetéseket fogalmaztam meg. Továbbá a Bevezető fejezetben megfogalmazott hipotéziseket értékeltem, amelyek a következők:

- **H1:** A Volánbusz Zrt. likviditása a vizsgált időszakban (2020-2022) kedvező értékeket mutat. **A hipotézis igaz.**
- **H2:** A befektetett eszközök legnagyobb részét a tárgyi eszközök tették ki. A vizsgált időszakban a befektetett eszközök arányának növekedését a társaság autóbusz beszerzés tette lehetővé. **A hipotézis részben igaz.**

Összességében elmondható, hogy a Volánbusz Zrt. vagyoni helyzete stabil, de a pénzügyi helyzete egyre inkább kockázatosabbá válik, mivel egyre inkább hagyatkozik külső forrásokra. A jövedelmezőségi mutatói az elmúlt három évben pozitív képet mutatnak, viszont a tőkearányos és az eszközarányos mutatók csökkenése aggodalomra adhat okot.

Irodalomjegyzék

1. Baranyai Zs.- Fenyves V.- Pupos T.- Takács I.- Tarnóczy T. (2013): Gazdasági elemzés. Debreceni Egyetem, AGTC, 165 p.
2. Charles H. Gibson (2012): Financial Statement Analysis Paperback, International Edition, 688 p.
3. Dr. Birher I. - Dr. Pucsek J. – Dr. Sándor L. - Dr. Sztanó I. (2006): A vállalkozások tevékenységének gazdasági elemzése. Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt., Budapest, 440 p.
4. Dr. Bíró T.- Dr. Pucsek J.- Dr. Sztanó I. (2016): Vállalkozások tevékenységének komplex elemzése, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt., Budapest, 257 p.
5. Dr. Sztanó I. (2013): A Számvitel alapjai, Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt., Budapest, 338 p.
6. Fridson, M. S.–Alvarez, F. (2011): Financial Statement Analysis: A Practitioner's Guide. 4th Edition, John Wiley & Sons
7. Gilbert, A.–Stewart, C. R. (2010): Valuing Real Estate Fractional Ownership Interests. Insights Journal, Summer,
8. Hágén I.- Kondorosi F. (2017): Üzleti tervezés. CIVIS AUDIT KFT., Debrecen, 127 p.
9. Helgertné Dr. Szabó I., (2019): Bevezetés a számvitel alapjaiba.
10. Kameniczky Á. – Vonnák A.- Dr. Zsigmond G. (2017): Az oktogontól a népligetig képes időutazás volánbusszal, Budapest 232p.
11. Kotler, P.–Keller, K. L. (2015): Marketing Management. Global Edition, Pearson
12. Ormos Mihály (2018): Számvitel. Budapest: Akadémiai Kiadó.
13. Paár D.- Ambrus Rita A.- Szóka Károly (2021): Gazdasági elemzés a beszámolók információi alapján, Soproni egyetem kiadó, Sopron, 151 p.
14. Richard A. Brealey - Stewart C. Myers- Franklin Allen (2019): Principles of Corporate Finance, McGraw Hill, 992 p.
15. Siklósi Á., Veress A., 2016. Könyvvezetés és beszámolóképzés. SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt.
16. Szakács Imre (2019): Számvitel A-tól Z-ig. Wolters Kluwer Kft., Budapest,
17. Takács András (2009): Vállalatértékelés magyar számviteli környezetben. , Perfekt Gazdasági Tanácsadó, Oktató és Kiadó Zrt., Budapest, 200 p.

18. Takács András (2021): Modern vállalatértékelés. Budapest: Akadémiai Kiadó.
19. Takács A., Dr. Czink I., Szücs T. (2006): Pénzügyi számvitel II., Pécs Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar
20. Takács A. , Márkus G. (2019) Számviteli alapismeretek. Pécs Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kar
21. Ulbert J., Mohácsi B., Kuti M., Csapi V., Pintér É., 2018. Vállalati pénzügyek kézikönyv. Második, bővített kiadás. Pécsi Tudományegyetem
22. Vasné Botár Á., 2010. Finanszírozás, pénzforgalom, likviditás. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet.
23. Weiser Attila (2008). Az eredmény elemzése, tervezése. Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
24. Zéman Zoltán–Béhm Imre (2017): A pénzügyi menedzsment controll elemzési eszköztára. Budapest: Akadémiai Kiadó.
25. Zéman Zoltán–Béhm Imre (2019): Módszertan vállalkozások pénzügyi teljesítményének mérésére. Budapest: Akadémiai Kiadó.

Internetes források:

1. <https://www.volanbusz.hu/hu/volanbusz/bemutakozas>

[Hozzáférés dátuma: 2023.10.02.]

Ábrák jegyzéke

1. ábra: Eszközérték változása a Volánbusz Zrt. vagyonmérlegében
2. ábra: Befektetett – és forgóeszközök aránya
3. ábra: Forrásérték változása a Volánbusz Zrt. vagyonmérlegében
4. ábra: Források összetételének alakulása 2020-tól 2022-ig
5. ábra: Tőkeszerkezeti mutatók 2020-tól 2022-ig
6. ábra: Befektetett eszközök fedezete I. – II.
7. ábra: Likviditási mutatók 2020-tól 2022-ig
8. ábra: Adósságállomány mutatók 2020-tól 2022-ig
9. ábra: Dinamikus likviditási mutató 2020-tól 2022-ig
10. ábra: Árbevétel- arányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig
11. ábra: Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig
12. ábra: Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig

Táblázatok jegyzéke

1. táblázat: Gazdasági elemzés fajtái
2. táblázat: Eszközök összetételének alakulása 2020-tól 2022-ig
3. táblázat: Források összetételének alakulása 2020-tól 2022-ig
4. táblázat: Tőkeszerkezeti mutatók 2020-tól 2022-ig
5. táblázat: Befektetett eszközök fedezete I. – II. 2020-tól 2022-ig
6. táblázat: Likviditási mutatók 2020-tól 2022-ig
7. táblázat: Adósságállomány mutatók 2020-tól 2022-ig
8. táblázat: Működési, Befektetési és Finanszírozási cash flow 2020-tól 2022-ig
9. táblázat: Dinamikus likviditási mutató 2020-tól 2022-ig
10. táblázat: Árbevétel- arányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig
11. táblázat: Tőkearányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig
12. táblázat: Eszközarányos jövedelmezőségi mutatók 2020-tól 2022-ig

Mellékletek

1.sz. melléklet: Mérleg eszköz oldala (Adatok M Ft-ban)

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

Sor-szám	Tételsor elnevezése		2020	2021	2022
01.		Eszközök (aktívák)			
02.	A	BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	77 250	175 239	189 028
03.	I.	IMMATERIALIS JAVAK	540	588	818
04.		Alapítás-átszervezés aktivált értéke			
05.		Kísérleti fejlesztés aktivált értéke			
6.		Vagyoni értékű jogok	395	570	816
7.		Szellemi termékek	145	18	2
8.		Üzleti vagy cégérték			
9.		Immateriális javakra adott előlegek			
10.		Immateriális javak érték helyesbítése			
11.	II.	TÁRGYI ESZKÖZÖK	75 087	173 511	187 385
12.		Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	29 945	29 667	29 813
13.		Műszaki berendezések, gépek, járművek	40 369	138 903	137 645
14.		Egyéb berendezések, felszerelések, járművek	3 922	3 505	2 803
15.		Tenyészállatok			
16.		Beruházások, felújítások	815	1387	17060
17.		Beruházásokra adott előlegek	36	49	64
18.		Tárgyi eszközök érték helyesbítése			
19.	III.	BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK	1623	1140	825
20.		Tartós részesedés kapcsolt vállalkozásban	182	155	161
21.		Tartósan adott kölcsön kapcsolt vállalkozásban			
22.		Tartós jelentős tulajdonosi részesedés	1	1	1
23.		Tartósan adott kölcsön jelentős tulajdoni részesedési viszonyban álló vállalkozásban			
24.		Egyéb tartós részesedés	121	42	37
25.		Tartósan adott kölcsön egyéb részesedési viszonyban álló vállalkozásban			
26.		Egyéb tartósan adott kölcsön	1319	942	626
27.		Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapír			
28.		Befektetett pénzügyi eszközök érték helyesbítése			
29.		Befektetett pénzügyi értékelési különbözete			
30.	B	FORGÓESZKÖZÖK	80075	102 344	125010
31.	I.	KÉSZLETEK	7 107	6 951	7 251
32.		Anyagok	6 865	6 670	6 935
33.		Befejezetlen termelés és félkész termékek			
34.		Növendék-, hízó- és egyéb állatok			
35.		Késztermékek	4	2	2
36.		Áruk	238	279	314
37.		Készletre adott előlegek			
38.	II.	KÖVETELÉSEK	12 524	16 617	73 328
39.		Követelések áruszállításból és szolgáltatásból (vevők)	2 604	2 065	2 004
40.		Követelések kapcsolt vállalkozással szemben	6	174	824
41.		Követelések jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	23	21	67
42.		Követelések egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	1140		
43.		Váltókövetelések			
44.		Egyéb követelések	8 751	14 357	70 433
45.		Követelések értékelési különbözete			
46.		Származékok ügyletek pozitív értékelési különbözete			
47.	III.	ÉRTÉKPAPIROK	0	0	0
48.		Részesedés kapcsolt vállalkozásban			
49.		Jelentős tulajdoni részesedés			
50.		Egyéb részesedés			
51.		Saját részvények, saját üzletrészek			
52.		Forgatási célú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok			
53.		Értékpapírok értékelési különbözete			
54.	IV.	PÉNZESZKÖZÖK	60 444	78 776	44 431
55.		Pénztár, csekkok	58	54	44
56.		Bankbetétek	60 386	78 722	44 387
57.	C	AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	7 371	21 002	14 626
58.		Bevételek aktív időbeli elhatárolása	5 500	18 971	12 456
59.		Költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása	1 871	2 031	2170
60.		Halasztott ráfordítások			
61.		ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN	164696	298585	328664

2.sz. melléklet: Mérleg forrás oldala (Adatok M Ft-ban)

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

Sor-szám	Tételsor elnevezése		2020	2021	2022
62.		Források (passzívák)			
63.	D	SAJÁT TŐKE	123 478	151 188	156 473
64.	I.	JEGYZETT TŐKE	82768	82 768	82 768
65.		Ebből: - Visszavásárolt tulajdoni részesedés névartékban			
66.	II.	JEGYZETT, DE BE NEM FIZETETT TŐKE	0	0	0
67.	III.	TŐKETARTALÉK	13767	26239	26239
68.	IV.	EREDMÉNYTARTALÉK	16 729	28 511	42 181
69.	V.	LEKÖTÖTT TARTALÉK	5 107	6835	0
70.	VI.	ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK	0	0	0
71.		Értékhelyesbítés értékelési tartaléka			
72.		Valós értékelés értékelési tartaléka			
73.	VII.	ADÓZOTT EREDMÉNY	5 107	6 835	5 285
74.	E	CÉLTARTALÉKOK	1370	2530	2762
75.		Céltartalék várható kötelezettségekre	1292	2513	2762
76.		Céltartalék a jövőbeni költségekre	78	17	0
77.		Egyéb céltartalék			
78.	F	KÖTELEZETTSÉGEK	33854	133 108	154 593
79.	I.	HÁTRASOROLT KÖTELEZETTSÉGEK	0	0	0
80.		Hátrasorolt kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben			
81.		Hátrasorolt kötelezettségek jelentős tulajdonosi részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
82.		Hátrasorolt kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
83.		Hátrasorolt kötelezettségek egyéb gazdálkodóval szemben			
84.	II.	HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	769	63 549	72 485
85.		Hosszú lejáratra kapott kölcsönök			
86.		Átváltoztatható és átváltozott kötvények			
87.		Tartozások kötvénykibocsátásból			
88.		Beruházási és fejlesztési hitelek			
89.		Egyéb hosszú lejáratú hitelek		47 442	59 951
90.		Tartós kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben			
91.		Tartós kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
92.		Tartós kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
93.		Egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek	769	16107	12534
94.	III.	RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZETTSÉGEK	33 085	69 559	82 108
95.		Rövid lejáratú kölcsönök			
96.		Ebből: - Átváltoztatható és átváltozott kötvények			
97.		Rövid lejáratú hitelek		5 675	7 669
98.		Vevőktől kapott előleg	47	74	251
99.		Kötelezettségek áruszállításból és szolgáltatásból (szállító)	12 454	18 315	32 614
100.		Váltótartozások			
101.		Rövid lejáratú kötelezettségek kapcsolt vállalkozással szemben	164	5633	5670
102.		Rövid lejáratú kötelezettségek jelentős tulajdoni részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben	109	121	128
103.		Rövid lejáratú kötelezettségek egyéb részesedési viszonyban lévő vállalkozással szemben			
104.		Egyéb rövid lejáratú kötelezettségek	20 311	39 741	35 776
105.		Kötelezettségek értékelési különbözete			
106.		Származékos ügyletek negatív értékelési különbözete			
107.	G	PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	5 994	11 759	14 826
108.		Bevételek passzív időbeli elhatárolása	918	1 119	1 284
109.		Költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása	2 504	2 895	5 054
110.		Halasztott bevételek	2 572	7 745	8 498
111.		FORRÁSOK ÖSSZESEN	164696	298585	328664

3.sz. melléklet: Eredménykimutatás (Adatok M Ft-ban)

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

Sor-szám	Tételsor elnevezése	2020	2021	2022
01.	Belföldi értékesítés nettó árbevétele	83810	94791	115679
02.	Exportértékesítés nettó árbevétele	98	45	166
03.	I. Értékesítés nettó árbevétele	83908	94836	115845
04.	Saját termelésű készletek állományváltozása		3	39
05.	Saját termelésű eszközök aktivált értéke	1 005	1 061	777
6.	II. Aktivált saját teljesítmények értéke	1 005	1 064	816
7.	III. Egyéb bevételek	148 875	157 177	183 218
8.	Ebből: - Visszairt értékvesztés	1	4	10
9.	Anyagköltség	50 250	58 162	82 133
10.	Igénybe vett szolgáltatások értéke	34 875	33 483	30 432
11.	Egyéb szolgáltatások értéke	2 051	2 246	2 471
12.	Eladott áruk bekerülési értéke	7386	11147	11598
13.	Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	201	183	498
14.	IV. Anyagjellegű ráfordítások	94763	105221	127132
15.	Bérek	88 593	87 769	97 922
16.	Személyi jellegű egyéb kifizetések	12 769	20 647	24 909
17.	Bérjárulékok	17 149	15 787	15 147
18.	V. Személyi jellegű ráfordítások	118 511	124 203	137 978
19.	VI. Értékcsökkenési leírás	11 169	13 224	22 310
20.	VII. Egyéb ráfordítások	2 872	3 416	3 120
21.	Ebből: - Értékvesztés	1 218	1 440	1 562
22.	A. ÜZEMI ÜZLETI TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE	5 473	7 013	9 339
23.	Kapott (járó) osztalék és részesedés	2		7
24.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott			7
25.	Részesedésekből származó bevételek, árfolyamnyereségek	50	19	
26.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott	50	17	
27.	Befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó bevételek árfolyamnyereségek	29	27	21
28.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott			
29.	Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	97	433	3 384
30.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott		139	141
31.	Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	19	3	9
32.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott			
33.	VIII. Pénzügyi műveletek bevételei	197	482	3421
34.	Részesedésekből származó bevételek, árfolyamnyereségek			
35.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott			
36.	Befektetett pénzügyi eszközökből (értékpapírokból, kölcsönökből) származó bevételek árfolyamnyereségek			
37.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott			
38.	Fizetendő (fizetett) kamatok és kamatjellegű ráfordítások	514	651	7 461
39.	Ebből: - Kapcsolt vállalkozástól kapott			
40.	Részesedések, értékpapírok, tartósan adott kölcsönök, bankbetétek értékvesztése	12		
41.	Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	37	9	12
42.	Ebből: - Értékelési különbözet			
43.	IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai	563	660	7 473
44.	B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE	-366	-178	-4 052
45.	C. ADÓZÁS ELŐTTI EREDMÉNY	5 107	6 835	5 287
46.	X. Adófizetési kötelezettség	0	0	2
47.	D. ADÓZOTT EREDMÉNY	5 107	6 835	5 285

4.sz. melléklet: Cash flow kimutatás (Adatok M Ft-ban)

(Forrás: Saját szerkesztés Volánbusz Zrt beszámoló (2020, 2021, 2022) adatok alapján)

Sor-szám	Megnevezés		2020	2021	2022
I.	Működési cash flow	1-13. sorok	78 624	13 324	-9 093
1a	Adózás előtti eredmény	(+) / (-)	5 107	6 835	5 287
	ebből: működésre kapott, pénzügyileg rendezett támogatás		144 138	150 147	129 889
1b	Devizás pénzeszközök ártértekélese	(+)/(-)	0	-1	4
1c	Fejlesztési célra kapott pénzeszköz, térítés nélkül átvett eszköz, többlet	(-)	-349	-494	-939
1d	Eredménybe elszámolt, végleges pénzeszköz átadás és átvétel	(+) / (-)	1	0	0
1d	Kapott osztalék	(-)	-2	0	-7
1e	Befektetési és finanszírozási tételek devizás árfolyamkülönbözete		0	0	0
1f	Befektetési és finanszírozási tételek állományváltozásának egyéb eredményhatása		0	0	2
1	Korrigált adózás előtti eredmény (1a+1b+1c+1d+1e+1f+1g+1h+1i+1j+1k)	(+)	4 757	6 340	4 347
2	Elszámolt amortizáció	(+)	11 175	13 235	22 310
3	Elszámolt értékvesztés és visszairás	(+) / (-)	763	665	474
4	Céltartalék képzés és felhasználás különbözete	(+) / (-)	-1405	787	232
5	Befektetett eszközök értékesítésének eredménye	(+) / (-)	0	-16	-479
6	Szállítói kötelezettség változása	(+) / (-)	-4 149	-15 342	14 307
7	Egyéb rövid lejáratú kötelezettség változása	(+) / (-)	7 616	18 045	-3 644
7a	Üzletiág elszámolások állományváltozása (kötelezettség)	(+) / (-)	0	0	0
8	Passzív időbeli elhatárolások változása	(+) / (-)	-1 417	513	2 355
9	Vevőkövetelés változása	(+) / (-)	-620	1 794	-3
10	Forgóeszközök (vevőkövetelés és pénzeszköz nélkül) változása	(+) / (-)	606	809	-47 761
10a	Üzletiág elszámolások állományváltozása (kötelezettség)	(+) / (-)	0	0	0
11	Aktív időbeli elhatárolások változása	(+) / (-)	61 973	-13 570	-1 251
12	Fizetett, fizetendő adó (nyereség után)	(-)	-123	64	20
13	Fizetett, fizetendő osztalék, részesedés	(-)	0	0	0
II.	Befektetési cash flow	14-16. sorok	-15 655	-19 829	-36 153
14	Befektetett eszközök beszerzése	(-)	-16 055	-20 256	-37 055
15	Befektetett eszközök eladása	(+)	18	57	524
16	Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek törlesztése, megszüntetése, beváltása	(+)	381	370	371
17	Hosszú lejáratra nyújtott kölcsönök és elhelyezett bankbetétek	(-)	-1	0	0
18	Kapott osztalék, részesedés	(+)	2	0	7
III.	Finanszírozási cash flow	17-31. sorok	-22 984	24 836	10 905
19	Részvénykibocsátás, tőkebevonás (tőkeemelés) bevétele	(+)	0	5812	1
20	Kötvény és hitelviszony megtestesítő értékpapír kibocsátásának bevétele	(+)	0	0	0
21	Hitel és kölcsön felvétele	(+)	0	15985	20491
22	Véglegesen kapott pénzeszköz	(+)	0	5 500	1468
23	Részvénybevonás, tőke kivonás (tőkeleszállítás)	(-)	0	0	0
24	Kötvény és hitelviszony megtestesítő értékpapír visszafizetése	(-)	0	0	0
25	Hitel és kölcsön törlesztése, visszafizetése	(-)	-22 983	-2461	-11 055
26	Véglegesen átadott pénzeszköz	(-)	-1	0	0
27	Alapítokkal szembeni, illetve egyéb hosszú lejáratú kötelezettségek változása	(+) / (-)	0	0	0
IV.	Pénzeszközök változása [(+/-)I.(+/-)II.(+/-)III.sorok]	(+) / (-)	39 985	18 331	-34 341
32	Devizás pénzeszközök ártértekélese	(+) / (-)	0	1	-4
V.	Pénzeszközök mérleg szerinti változása (IV. + 32.sor)	(+) / (-)	39 985	18 332	-34345

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Bodnár Edina
A Hallgató Neptun kódja: YY3XWT
A dolgozat címe: A vállalkozás egész tevékenységének értékelése
A megjelenés éve: 2023
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Befektetési, Pénzügyi, és Számviteli Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemitulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védelmet követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelté után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023. év 10. hó 31 nap

Hallgató aláírása

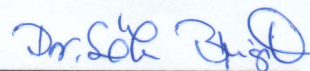
NYILATKOZAT

Bodnár Edina (hallgató Neptun azonosítója: YY3XWT) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: Gyöngyös 2023 év 10 hó 31 nap

Dr. Szőke Brigitta
belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.